This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, November 6, 2007

PM 40012376 R09408

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 45 (3008) 2007 NOVEMBER - LAPKRITIS 6 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • tevzib@rogers.com • Nr. kaina - $1

Trečiasis ratas

Kol dar metų pabaigos švenčių įkarštis neprasidėjęs, rudeninis laikotarpis būna tinkamiausias susikaupti, apsvarstyti rūpimus klausimus, kurių vis atsiranda, nes tai paties gyvenimo iššūkiai.

PAPRASTAI žmonėms labiausiai rūpi artimoji aplinka: šeima, namai, darbai, pramogos, uždarbiai, laisvalaikiai. Tai, sakytume, pirmasis ratas. Antras jau didesnis – tai visuomeninė, organizacinė, bendruomeninė veikla, jos sėkmės ir netobulumai, planai, kad būtų geriau, galvosūkiai, kuriems išspręsti reikia ir laiko, ir atitinkamų žmonių. Trečiasis ratas – Lietuva. Sunku įsivaizduoti šių dienų išeiviją be Lietuvos, į kurią žvilgsniai nuolatiniai. Žinios iš tėvynės daugeliui labiau savos, negu žinios apie gyvenamąjį kraštą. Kas dedasi Lietuvoje svarbiau nei kas dedasi už jūrų marių. Taip jau gyventi esame įpratę, tie vadinamieji "antrabangiai", įpratę ir sugebantys "būti" tuo pačiu metu dviejose vietose. Ketvirtasis ratas aprėptų visą pasaulį, bet jis sunkiai plečiasi, nes daug kam nėra reikalo rūpintis tuo, kas per daug svetima ir nepažįstama. O ir iš viso tas pasaulinis praplatėjimas, užuot mus stipriau jungęs, tik dar labiau blaškytų, kuo naudotųsi nelietuviai. Taigi vargu ar tas ketvirtasis ratas plėsis? Tuo tarpu lyg ir užtenka tų trijų ratų, kuriuose sukamės jausdami jiems priklausomybę ir atsakomybę. Mintimis skraidyti po pasaulį arba jį regėti spalvotuose ekranuose visiems prieinama. Bet ką nors veikti pasauliniu mastu – galimybės kol kas ribotos. Mūsų ne tik per mažai, bet mes nepasiruošę, kad į mus kas atidžiau žiūrėtų, ką įdomesnio matytų ir vertintų. Savo tautos reikalams turime Pasaulio lietuvių bendruomenę, kurią išlaikyti vieningą – ir tai jau pakankamas uždavinys. Bent dabar to užtenka tame ketvirtajame rate.

ARTIMOJI aplinka, kaip tvirtai pastatyta pilis, rodos, jokių didesnių rūpesčių nesukelia. Esame pripratę prie gyvenimo būdo, pagal galimybes priderinę prie jo ir savo senąsias tradicijas. Niekas nereikalauja, kad kas nors kitaip būtų. Jaunesnioji karta iš to viso lietuviškojo gyvenimo pasirenka kas jai geriausiai patinka, o vyresnieji ir toliau žengia vaga, kurią teko patiems praplėšti, ir užtat ji likusi brangi bei ypatingo dėmesio verta. Kas čia besidarytų, daugelio akys kasdien krypsta į Lietuvą. Buvo ji okupuota ar dabar laisva – ji vis tiek gimtoji šalis, tarsi kokia nuosavybė, kuria negalėtum nesirūpinti. Puikiai atsimenam, kai po nepriklausomybės paskelbimo laimėjimo džiaugsmas buvo užgožęs visa kita, ir ne vienam atrodė, kad grįžta prarastas laikas. Deja, tokio stebuklo niekas nesulaukė. Apsidžiaugus teko svarstyti, spėlioti – o kas dabar bus, kaip tą nepriklausomybę bendrom jėgom įtvirtinsim, kad didingasis pavadinimas bent kiek panašiau atitiktų tikrovę. Daugelis išeivių tikėjo, kad jų pažiūros nesunkiai sutaps su laisvę atgavusių, tėvynėje gyvenančių pažiūromis. Atrodė, kad nepriklausomybė visus dar stipriau suriš ir beliks tik dirbti, aukotis, negailėti nei lėšų, nei jėgų. Metams bėgant šitą tikėjimą silpnino nelauktoji tiesa – užteko penkių dešimtmečių, kad mus, vienus nuo kitų, nutolintų taip, jog praktiškai tik ta pati kalba (ir tai su pataisomis ir pastabomis) mus tebejungia. Ir todėl šiandien tų įvairių rūpesčių sūkuriuose klausiame, ar suartėjimui reikės vėl penkiasdešimt metų? O gal jau iš viso ir vieni, ir kiti esame taip pažeisti, kad apie panašų tapatumą tik svajoti begalima? Nebent užaugusios naujos kartos skirtumus suderins, išlygins? Bet kas tas kartas augina? Daugeliui lietuvių rūpimas tautinis auklėjimas švietimo vadovams arba nesuprantamas, arba ignoruojamas. Viršūnėse mieliau kalbama apie lėšas iš Europos sąjungos ir apie mokyklų aptvėrimą tvoromis, negu apie patriotiško Lietuvos piliečio ugdymą. Daug rūpimų klausimų ir nesmagių pastabų ("mes be jūsų apsieisim") tame trečiajame rate. Bet negi į visa ranka mostelsim?.. **ČS**

Šiame numeryje

Lietuviškas kūrinys Italijoje – *2,3 psl.*
O, kad akmenys ir plytos prakalbėtų (Pabaiga) – *4,5 psl.*
Juozo Keliuočio idėjos Rokiškyje – *8,11 psl.*
Svečiai iš Pasvalio – *10 psl.*
Lietuvos skautų keliais (Pabaiga)– *12 psl.*

Po pamaldų į namus **Dail. P. Augius**

Lietuvos didvyriai ir kankiniai

Partizanės Pušelės žygdarbis

STANISLOVAS SAJAUSKAS

Žodžiai "didvyris", "didvyriškumas" tarsi savaime nurodo, kad kalbama apie narsius vyrus, nepabūgusius nei priešo, nei kančių ir net mirties. Tačiau istorija žino nemažai moterų, sąmoningai metusių iššūkį mirčiai, pasiaukojus vardan kitų Laisvės, savo narsumu ir pasiaukojimu Tėvynei nustebinusioms ir vyrus. Kas nėra girdėjęs Prancūzijos didvyrės Orleano mergelės Žanos d'Ark, 1920 m. paskelbtos Katalikų Bažnyčios šventąja? Gal tik Lietuvoje žinoma Elenos Spirgevičiūtės auka kovojant už savo garbę ir tikėjimą. Ją 1944 m. sausio 3 d. savo namuose nušovė sovietinis teroristas Alfonsas Čeponis, kai ji atsisakė paklusti jo gašliems reikalavimams (vėliau Alfonsas Čeponis buvo paskelbtas SSRS "didvyriu"). Lietuvos Katalikų Bažnyčios teikimu 1999 m. spalio 22 d. Vatikane pradėta tikėjimo kankinės Elenos Spirgevičiūtės beatifikavimo byla.

Amžiais kovojusi dėl savo tėvynės laisvės, priešindamasi kultūriniam terorui knygnešių laikais ir tikinčiųjų persekiojimui siautėjant sovietiniam ateizmui lietuvių tauta išugdė daug garsių didvyrių, kurių vardai aukso raidėmis įrašyti į jos istoriją.

Ypatingai žiauri ir klastinga sovietinė okupacija, kurią SSRS prieš pasaulį maskavo Laisvės, Demokratijos, Gerovės šūkiais, lietuvių tautoje išugdė daugiausia narsuolių, pasiryžusių ginti Tėvynę, atskleisti sovietinių okupantų brutalumą, neišmatuojamą melą ir apgaulę. Jų mirtys ant Laisvės aukuro komunizmo akivaizdoje pasimetusiam pasauliui švietė tarsi meteorai danguje. Tarsi mirtinam kirčiui pasiruošusios kobros užhipnotizuotas pasaulis stebėjo visą dešimtmetį trukusį Lietuvos partizaninį karą prieš okupantus. Todėl nei kankinių mirtys stalininiuose kalėjimuose, nei kančios sadisto Berijos lageriuose, nei masinės Sibiro tremtys, nei priverstinis disidentų "gydymas" psichiatrinėse ligoninėse, nei *Katalikų Bažnyčios kronikos* leidėjų persekiojimas nebuvo deramu lygiu svarstomi Jungtinėse Tautose. Visas pasaulis bijojo, kad ir jį neištiktų tas pats likimas.

Tuo tarpu komunizmo šmėkla iš Europos persimetė į kitus žemynus. Socialistiniu lageriu (!) pasivadinusi komunizmo imperija vis augo, plėtėsi, eksportuodama revoliuciją ne tik į Aziją (Kinija, Korėja, Vietnamas, Afganistanas), Afriką (Mozambikas, Angola), bet pasiekė ir Ameriką (Kuba, Čilė). Laimei, pasaulis dar laiku atsitokėjo, mobilizavosi ir, JAV prezidentui Ronaldui Reaganui paskelbus Sovietų Sąjungą esant blogio imperija, susivienijusi demokratinė žmonija pagaliau ją įveikė. Nuostabiai lengvai, be kraujo praliejimo. Komunizmo pabaisa išsikvėpė, kaip didelis balionas, pasismeigęs ant demokratijos adatos. O išsivadavusi Lietuva pagaliau paskelbė savo didvyrių vardus, apdovanodama juos garbingiausiu kariniu Lietuvos žymeniu, teikiamu už asmeninį narsumą – Vyčio kryžiaus ordinu. Šalia garbingiausių didvyrių ir kankinių vardų – gen. Jono Žemaičio-Vytauto, gen. Adolfo Ramanausko-Vanago, Lietuvos laisvės Kovotojų karžygių Konstantino Bajerčiaus-Garibaldžio, Juozo Kasperavičiaus-Visvydo, Jurgio Krikščiūno-Rimvydo, Kazimiero Pyplio-Mažyčio, Juozo Vitkaus-Kazimieraičio, Vaclovo Voverio-Žaibo, Petro Bartkaus-Žadgailos, Juozo Lukšos-Skirmanto, Lietuvos Laisvės

Nukelta į 2-tą psl.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada.
Tel. 905 275-4672 • FAX 905 290-9802
E-mail: tevzib@rogers.com • www.tzib.com

Agreement No. 40012376 PAP Registration No. 09408. CPM 1001760. LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: vyr. red. prel. dr. Pr. Gaida, red. Č. Senkevičius, red. R. Sakalaitė-Jonaitienė, techninė red. V. Tumosienė. Metinė prenumerata - $60, rėmėjo - $70, garbės - $80. Oro paštu į užjūrius - $170, paprastu paštu - $60. Amerikoj - JAV dol.
Keičiant adresą kreiptis į "TŽ" administraciją. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland) is published weekly by the Lithuanian Canadian R.C. Cultural Society "Žiburiai", Inc.
Subscriptions: regular - $60, patron - $70, sponsor - $80 per year. Airmail overseas - $170, regular mail overseas - $60. US subscriptions are payable in US funds. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.
Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address given above.
We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.
Canada
VERIFIED CIRCULATION PAID

Lietuviškas kūrinys Italijoje

Lietuviškas koplytstulpis Italijos Bardi miestelyje

KUN. RYTIS BALTRUŠAITIS

Š.m. spalio 13 d. Italijos Bardi miestelyje buvo pašventintas naujas lietuviškas koplytstulpis, kurį Italijos lietuvių bendruomenė, sutartinai su "Famiglia Bargiana", padovanojo ir pavedė Bardi miesteliui. Koplytstulpis liudija septyniasdešimt penkerių metų draugystę, abi tautas siejančią jų bendro dvasios ganytojo ir bičiulio, kardinolo Antonio Samore dėka.

Pirmasis lietuviškas kryžius Bardi miestelyje buvo ir pirmasis Italijoje. Jį lietuvių bičiuliui arkivyskupui, vėliau kardinolui Antonio Samore, dedikavo kun. Vincas Mincevičius, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkas, reikšdamas savo tautos padėką. Iš Bardi kilęs įtakingas Bažnyčios hierarchas Antonio Samore (1905-1983) didžiavosi tuo, kad bažnytinę diplomatinę karjerą pradėjo Lietuvoje, kur dirbo ir gyveno šešerius metus (1932-1938). Samore yra sakęs, kad jį žavėjo lietuvių gilus tikėjimas, darbštumas ir būdo rimtumas, ne mažiau už Lietuvos istorinį vaidmenį užtikrinant saugumą ir laiduojant krikščioniškas vertybes Europoje.

Naujasis koplytstulpis Bardi miestelyje Italijoje

Paskirtas kardinolu 1967 metais jį aplankiusiai lietuvių delegacijai Antonio Samore pasakė: "Nuo dabar laikykite mane savo kardinolu". Ir jis liko ištikimas iki galo savo duotam žodžiui. Jis pradėjo garsinti Lietuvą. Viena svarbiausių Bardi gatvių pavadinta "Via Lituania", ten įsteigtame jaunimo centre veikia konferencijoms skirta Lietuvos salė "Sala Lituania", papuošta didžiule istorine Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėlapio freska, vaikų lopšelio-darželio pastatą puošia lietuviška "Maddonina". Taip pat kardinolo Antonino Samore užtarimo dėka Vatikane, šv. Petro kriptoje, įrengta Lietuvos kankinių koplyčia, dedikuota Aušros Vartų Gailestingumo Motinai.

Vincas Mincevičius (1915-1984) – kunigas, žurnalistas, mokytojas, visuomenininkas, politikas, botanikas, alpinistas, kolekcionierius, vertėjas, per penkis dešimtmečius Lietuvą Italijoje garsinęs gausiomis religinėmis, kultūrinėmis ir visuomeninėmis iniciatyvomis.

Pirmasis lietuviškas koplytstulpis, kurį Bardi miesteliui išdrožė skulptorius Adolf Vallazza iš Ortisei, buvo pašventintas 1962 metais rugsėjo 17 dieną. Koplytstulpis buvo keturių su puse metrų aukščio, papuoštas aštuoniomis medinėmis statulėlėmis. Tačiau šio pirmojo koplytstulpio Bardi miestelyje jau seniai nėra. Apie kadaise stovėjusį lietuvišką kryžių liudija jo vietoje jau prieš keletą metų pastatyta mūrinė koplytėlė su miniatiūrine lietuviško kryžiaus kopija.

Nukelta į 3-čią psl.

Lietuvos didvyriai ir...

Atkelta iš 1-mo psl.

kovos sąjūdžio vadų Zigmo Drungos-Mykolo Jono, Antano Baltūsio-Žvejo, Alfonso Morkūno-Plieno, Liongino Baliukevičiaus-Dzūko, Leonardo Grigonio-Užpalio, Broniaus Liesio-Nakties, Juozo Šibailos-Merainio, Antano Slučkos-Šarūno, Vinco Kaulinio-Miškinio, Vytauto Jono Šniuolio-Svajūno, Lietuvos Laisvės armijos vado Kazio Veverskio-Senio, Lietuvos Tautinės tarybos įkūrėjo Jono Noreikos-Generolo Vėtros, taip pat VLIKo pirmininko prel. Mykolo Krupavičiaus, rezistento Romo Kalantos (*visi po mirties apdovanoti Vyčio kryžiaus I laipsnio Didžiuoju kryžiumi*), vysk. Vincento Borisevičiaus, kun. Justino Grafo-Lelešiaus, kun. Antano Yliaus-Vilko, Leono Taunio-Kovo, Jono Semaškos-Liepos, gen. Motiejaus Pečiulionio-Miškinio, Domininko Jėčio-Ąžuolio, Aleksandro Grybino-Fausto, Algirdo Varkalos-Daumanto, Broniaus Krivicko-Vilniaus, Juozo Stravinsko-Žiedo, Vinco Štrimo-Šturmo, Jono Pileckio-Broko, Vytauto Gužo-Kardo, Juozo Jasulaičio-Kazoko, Vaclovo Ivanausko-Gintauto, Antano Bakšio-Germanto, Adolfo Eidimto-Papunio, Liudo Butkevičiaus-Luobo, Lauryno Mingėlos-Džiugo, Kazio Pinkvartos-Dešinio, Jono Misiūno-Žalio Velnio, (*visi po mirties apdovanoti Vyčio kryžiaus II l. Didžiuoju komandoro kryžiumi*) ir daugelio kitų didvyrių rasime nemažai ir moterų. Tarp jų narsumo žymenimis pagerbtos seselė Nijolė Sadūnaitė (*Vyčio Kryžiaus II l. Didžiuoju komandoro kryžiumi*), Nina Nausėdaitė-Rasa, Julė Žibūdienė-Ramunė, Anelė Marcinkevičienė-Arūnė, Jadvyga Grigoraitytė-Sutkienė-Sesutė (*visos apdovanotos Vyčio kryžiaus ordino III l. komandoro kryžiumi*), Diana Glemžaitė, Monika Alūzaitė-Kuličauskienė-Aldona (*po mirties apdovanotos Vyčio kryžiaus ordino IV l. Karininko kryžiumi*).

2007 m. gegužės 9 d. šio ordino Karininko kryžiumi apdovanota legendinė Lietuvos didvyrė Tauro apygardos Vytauto rinktinės partizanė leitenantė Anelė Julija Senkutė-Pušelė, kurios žygdarbis iš pamatų sudrebino sovietinę represinę sistemą Lietuvoje.

1944 m. vasarą sovietams antrąjį kartą okupavus Lietuvą, dešimtys tūkstančių jaunų vyrų stojo ginti Tėvynę. Besislapstantys nuo mobilizacijos į raudonąją armiją ir išsiuntimo į frontą jaunuoliai, vadovaujami profesionalių karišKių, organizavosi į būrius, tėvonijas, rinktines, apygardas. Organizuotos partizaniškos struktūros pirmiausia susikūrė Aukštaitijoje, kur Lietuvos kariuomenės kapitonas Jonas Krištaponis-Dobilas ir leitenantas Danielius Vaitelis-Briedis 1944 m. pabaigoje įkūrė Vyčio apygardą. Kiek vėliau Vietinės rinktinės savanoris viršila Jonas Misiūnas-Žalias Velnias Trakų apskrityje suorganizavo Didžiosios Kovos apygardą. Neatsiliko ir Dzūkijos partizanai, kuriuos 1945 m. pavasarį Punios šile pradėjo telkti kapitonas Do-

Anelė Julija Senkutė-Pušelė, Tauro apygardos Vytauto rinktinės partizanė leitenantė (1922-1947.IV.27)

minykas Jėčys-Ąžuolis, Marcinkonyse – pulkininkas leitenantas Juozas Vitkus-Kazieraitis, Merkinėje – mokytojas Adolfas Ramanauskas-Vanagas. Marcinkonių ir Merkinės partizanams susijungus sukurtas stambus junginys, pavadintas "A" apygarda, o prie jo prisijungus Dzūkų rinktinei – Dainavos apygarda.

Tuo pačiu metu, 1945-ųjų rugpjūčio 15-ąją, Marijampolės apskrities Skardupių klebonas Antanas Ylius sukvietė aplinkinių partizanų būrių vadus ir pasiūlė įsteigti Tauro apygardą, o pats ėmėsi visos Lietuvos kovotojus vienijantį centrą – Lietuvos išlaisvinimo komitetą (LIK). Nors Tauro apygardos ir LIK'o veiklos pradžia buvo sunki – LIK, apygardos ir jo štabo vadovybė kartu su pirmuoju vadu kapitonu Leonu Tauniu-Kovu, pulkininku Liudu Butkevičium-Luobu ir kun. A. Ylium-Vilku buvo išduoti ir suimti, tačiau greitai atsigavo ir, vadovaujant aviacijos majorui Zigmui Drungai-Mykolui Jonui tapo bene svarbiausia Pietų Lietuvos partizanų srities apygarda. Tauro apygarda viena pirmųjų sukūrė savo statutą, himną, įvedė partizanų priesaiką, uniformas, partizanų teismą. 1947 ir 1948 m. Kazlų Rūdos miškuose suorganizavo partizanų vadų mokymo kursus, per Lenkiją užmezgė ryšį su užsieniu.

1946 m. pasipriešinimo istorijoje pažymėti išdaviko Juozo Markulio-Erelio provokacijomis. Suimtas Didžiosios Kovos apygardos įsteigėjas Jonas Misiūnas-Žalias Velnias (1947 m. sušaudytas Maskvoje), o infiltruotam MVD agentui kpt. Griežtui (Viktoras Pečiūra) vadovaujant apygardai, sunaikinta visa Didžiosios Kovos apygardos "A" rinktinė. Tuo tarpu Tauro apygardos vadas Antanas Baltūsis-Žvejys nesutiko su J. Markulio-Erelio siūlymu pakeisti kovos taktiką ir pereiti prie pasyvaus pasipriešinimo, o demaskavus jį kaip MGB agentą, išsaugojo savo apygardos karinį pajėgumą. Tai teikė galimybę pereiti prie aktyvių veiksmų.

1947 m. Tauro apygardoje, Marijampolėje, įvykdyta itin sėkminga partizanų veikla, į istoriją įėjusi "Blynų baliaus" vardu. Jos sumanytojas – Vytauto rinktinės vadas Vytautas Gavėnas-Vampyras, pagrindiniai vykdytojai Kazimieras Pyplys-Mažytis ir ryšininkė Anelė Julija Senkutė-Pušelė, tuo metu dirbusi Marijampolės apskrities socialinio aprūpinimo skyriaus buhaltere. Pagal sumanymą 1947 m. vasario 18 d., per Užgavėnes, turėjo būti imituotos Anelės sužadėtuvės, į kurias buvo pakviestas Marijampolės bolševikų ir emgėbistų aršiausias aktyvas. "Jaunikį" suvaidino partizanų leitenantas Kazimieras Pyplys-Mažytis (tas pats, kuris vėliau kartu su J. Lukša-Skirmantu įveikė "geležinę uždangą", po to per Švediją sėkmingai grįžo į Lietuvą, išvengdamas emgėbistų pinklių). "Laukiamiausias" "sužadėtuvių" "svečias" buvo sadistiniu žiaurumu pagarsėjęs vietinis tardytojas MGB viršininko pavaduotojas vyr. leit. A. Greisas. Tačiau jis kažkodėl neatvyko... Gal nujautė Anelės ryšius su partizanais? (1945-1947 m. Anelė Senkutė-Pušelė buvo ryšininkė tarp Vytauto rinktinės ir Tauro apygardos štabo. Tačiau jis negalėjo žinoti, kad jos brolis Jonas Senkus-Giedrulis 1946 m. rugsėjo 21 d. žuvo mūšyje su emgėbistais ir kad Anelė pasiryžo stoti jo vieton).

Nepaisant to, Mažytis nusprendė tęsti operaciją, ir apie 1 val. nakties, kada įsilinksminę svečiai užtraukė tradicinę čekistų dainą *Vypjem za rodinu! Vypjem za Stalina! Vypjem i snova naljom... (Išgersim už tėvynę! Išgersim už Staliną! Išgersim ir vėl įsipilsim...)* išsitraukęs du pistoletus ją nutraukė.

Mažytis ir į ranką sužeista Anelė Senkutė sėkmingai pasitraukė kartu su partizanais, dvejose rogėse laukusiais jų pagelžkely. Tapusi partizane ir pagijusi Anelė Senkutė-Pušelė ėjo Vytauto rinktinės vado adjutantės pareigas, dirbo štabo sekretore. Tačiau 1947 m. balandžio 27 d. Vytauto rinktinės štabo bunkeryje "Seklyčia", įrengtame Marijampolės apskrities Liudvinavo valsčiuje, Gulbiniškių kaime A. Štreimikienės sodyboje, ji kartu su Vytauto rinktinės štabo viršininku Kęstučiu Vabalu-Kunigaikščiu ir globos skyriaus viršininku Antanu Pečiuliu-Baritonu buvo netikėtai emgėbistų apsupti, ir, neketindami pasiduoti, visi susisprogdino. Prieš tai partizanai sudegino visus štabo dokumentus. Nors didvyrių užkasimo vietą čekistai slepia iki šiol, tačiau žinoma, kad jų kapas yra žvyrduobėse už senųjų Marijampolės kapinių. Ten, kur šiandien stovi politinių kalinių ir tremtinių pastatytas memorialas su išskirtiniu baltu kryžium Anelės Senkutės-Pušelės atminimui. (Žr. *TŽ*, 2007 m. Nr. 26.).

Literatūra: Spirgevičius Č., *Mirtis atėjo iš Muravos.* 1992. Juodsnukis V. *Suvalkijos partizanų takais.* 2000. Psl. 338-345; 369-370. Mockūnas L. *Pavargęs herojus.* 1997.

Kardinolas A.J. Bačkis šventina naująjį koplytstulpį Bardi miestelyje Italijoje

Lietuviškas kūrinys ...

Atkelta iš 2-ro psl.

Todėl, anot lietuvių popiežiškosios Šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektoriaus kun. Petro Šiurio, švenčiant iš Bardi kilusio kardinolo A. Samore 100-ųjų gimimo metinių paminėjimą, kilo sumanymas atstatyti sunykusį koplytstulpį, siekiant toliau palaikyti ir puoselėti lietuvybės dvasią šiame miestelyje.

Naująjį koplytstulpį sukūrė Vytautas Ulevičius (g.1934, Traupio miestelyje, Panevėžio raj.). Skulptorius, tautodailininkas, įvairių Lietuvos valstybinių premijų laureatas, net du kartus buvo išrinktas ir karūnuotas Lietuvos medžio drožėjų Meistrų Meistru.

Bardi koplytstulpį meistras sukūrė 2007 metų pavasarį savo dirbtuvėse Krakėse. Naujasis koplytstulpis (5.5 m aukščio) yra visu metru aukštesnis už senąjį, tačiau pagal savo išvaizdą jį labai primenantis: po jo dviem stogais yra aštuoni originalūs drožiniai. Po žemutiniuoju stogeliu yra keturios statulos, vaizduojančios Švč. Trejybės asmenis Dievą Tėvą, Sūnų Jėzų Kristų ir šv. Dvasią, lydimus Švč. Dievo Motinos. Po viršutiniuoju stogeliu irgi keturios statulėlės: Sopulingoji Motina – Bardi miestelio globėja ir šv. Jonas Nepomukas – vienas iš labiausiai Lietuvos liaudyje paplitusių ir mėgstamų šventųjų. Šalia – dviejų Angelų Sargų statulėlės, kurios simbolizuoja jų globojamas lietuvių ir italų tautas.

Koplytstulpio stiebas papuoštas lietuviška ornamentika bei ąžuolo lapais – tvirtybės simboliu. Žemutinėje stiebo dalyje išraižytas Vytis – Lietuvos herbas, Gedimino stulpai ir šv. Benedikto kryžius, pabrėžiant šio šventojo, Europos globėjo, kaip taikos skelbėjo, vienytojo ir kultūros mokytojo vaidmenį Vakaruose. Viršutinį stogelį puošia žemė, mėnulis ir kosminė saulė – Amžinojo gyvenimo simbolis. Visas koplytstulpis sukurtas iš Lietuvoje užaugusio ąžuolo. Naujajam Bardi koplytstulpiui vieta parinkta pačiame miestelio centre.

Koplytstulpio pašventinimo iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis Bardi Švč. Mergelės Marijos Sopulingosios parapijos šventovėje. Šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą sakė Lietuvos kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Drauge koncelebravo vietos parapijos klebonas don Luigi Pini, lietuvių Šv. Kazimiero popiežinės kolegijos Romoje rektorius kun. Petras Šiurys, Bardi kaimyninių parapijų kunigai ir gausus būrys Romoje studijuojančių lietuvių kunigų, dalyvavo lietuviai, gyvenantys Romoje bei Milane ir gausus būrys vietos gyventojų. Šv. Mišių metu giedojo specialiai šiai progai iš Lietuvos atvykęs VDU folklorinis ansamblis "Linago" (vadovės – Laima Troškutė ir Vilma Čiplytė). Šv. Mišių pradžioje vietos parapijos klebonas pasidžiaugė ir padėkojo Lietuvos žmonėms už tokią gražią iniciatyvą. Pamoksle kardinolas Audrys Juozas Bačkis, priminęs, kad lietuviams kryžius visada buvo svarbus ir net sovietinės okupacijos metu likęs mums atramos ženklu, šiandien jis tampa ne tik kančios simboliu, bet ir draugystės tiltu tarp dviejų tautų – Lietuvos ir Italijos.

Po šv. Mišių naująjį koplytstulpį pašventino kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Pašventinimo metu kalbėjo vietos valdžios ir bendruomenės atstovai, Lietuvos ambasadorius Italijoje Šarūnas Adomavičius, Lietuvos ambasadorius prie Šventojo sosto Algirdas Saudargas, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Jeronimas Maskeliūnas, o tautinių mažumų atstovės Bardi miestelio vadovui bei bendruomenės pirmininkei įteikė Lietuvos premjero Gedimino Kirkilo pasirašytus padėkos raštus. Visi drauge giedojo giesmę *Marija, Marija* bei Lietuvos himną.

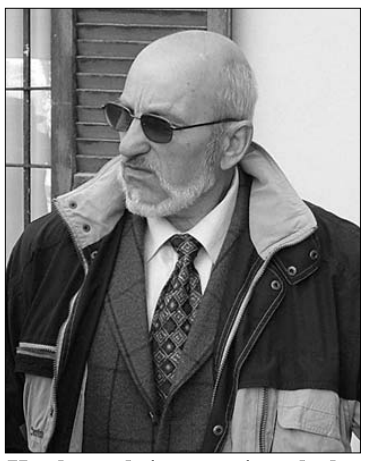

Koplytstulpio autorius skulptorius V. Ulevičius

Po gausių ir svetingų pietų, kuriuose taip pat buvo lietuviški valgiai, VDU folklorinis ansamblis visus pakvietė į koncertą. Ansamblio dalyviai grojo instrumentais, pagamintais pagal muziejuose saugomų autentiškų instrumentų pavyzdžius. Ansambliečiai dėvėjo tautiniais drabužiais, atstovaujančiais visiems penkiems Lietuvos etnografiniams regionams. Pradėję nuo XVII š. piemenėlių melodijų ansambliečiai dalyvius atvedė į linksmą tarpukario gegužinę, kurios melodijos pagauti šokio sūkury noriai sukosi tiek lietuviai, tiek ir italai.

Koncerto metu veikė lietuviškų autentiškų liaudiškų dirbinių iš medžio, lino bei molio mugė, kur kiekvienas norintis galėjo įsigyti jam patinkantį ir Lietuvą primenantį suvenyrą. Apibendrinant galima pasakyti, kad toji diena buvo kupina dvasingo apsikeitimo tiek tikėjimo, tiek kultūros lobiais.

Koncertuoja Vytauto Didžiojo universiteto ansamblis "Linago"

SAVAITĖ LIETUVOJE

Vetavo įstatymą

Spalio 31 d. prezidentas Valdas Adamkus vetavo seimo priimtą Liustracijos įstatymą, nes, jo vertinimu, įstatymo priėmimo procedūra ir turinys pažeidžia Konstituciją, rašo BNS. Naujasis įstatymas, kuris apibrėžia ir KGB rezervo karininko sąvoką, priimtas spalio 11 d. Įstatymas nurodo, jog rezervininkai kartu su kadriniais sovietų specialiųjų tarnybų darbuotojais bei slaptaisiais bendradarbiais turi būti įtraukti į specialią įskaitą.

Įstatymas, skirtas nustatyti apribojimus neprisipažinusiems buvusio sovietinio saugumo pareigūnams bei bendradarbiams. Jiems užkirstas kelias užimti aukštas pareigas ministerijose, dirbti valstybės ir savivaldybių institucijose, taip pat nebūtų leidžiama jiems būti prokurorais, dirbti Valstybės saugumo departamente (VSD pareigūnais), diplomatinėje tarnyboje ir pan. Įstatyme taip pat užtrenkiamos durys prisipažinti pavėlavusiems. Sename įstatyme numatytas terminas jau yra pasibaigęs, todėl nespėjusiems kitos galimybės naujasis įstatymas nesuteikia. Pakeistasis įstatymas numato ir visiškai kitus Liustracijos komisijos veiklos pagrindus. Ligšiol ji dirbo visuomeniniais pagrindais, pastaruoju metu iš 5 buvusių narių tebedirbo tik 3. Naujajame įstatyme numatyta, kad komisijos veikla bus finansuojama iš valstybės biudžeto.

Prezidentų susitikimas

Latvijos sostinėje Rygoje spalio 30 d. susitiko Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentai Valdas Adamkus, Valdis Zatlers ir Toomas Hendrik Ilves. Tradiciniame trišaliame Baltijos šalių vadovų susitikime prezidentai aptarė bendradarbiavimą energetikos srityje ir pasikeitė nuomonėmis apie Baltijos valstybių prisijungimo prie Šengeno erdvės svarbą šių valstybių žmonėms bei verslui. Kalbėdami apie regiono energetikos aktualijas, Baltijos šalių vadovai pažymėjo, kad būtina sparčiau įgyvendinti naujos atominės elektrinės projektą, kuris labai svarbus šių šalių ekonomikai.

Prezidentai pabrėžė, kad Lenkijos dalyvavimas šiame projekte yra labai svarbus siekiant, kad naujos Ignalinos atominės elektrinės projektas būtų sėkmingas. Pasak Baltijos šalių vadovų, reikia skatinti artimesnį bendradarbiavimą tarp keturių valstybių vyriausybių ir energetikos įmonių. Jie išreiškė viltį, kad artimiausiu metu bus pasiekti konkretūs sprendimai, leisiantys kartu su Lenkija įgyvendinti Lietuvai, Latvijai ir Estijai svarbius transporto ir energetikos projektus. Šalių vadovai aptarė artėjantį Baltijos valstybių nepriklausomybės 90-metį ir pabrėžė, kad šį jubiliejų bei jo svarbą būtina kaip galima plačiau pristatyti ir tarptautinei bendruomenei.

Augs BVP

BNS žiniomis, Lietuvos bankas pagerino šalies ekonomikos augimo raidą ir numato, kad 2007 m. Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) augs 8.5%, o 2008 m. – 7.4%. Balandžio mėn. Lietuvos bankas numatė 7.9% BVP augimą šiemet ir 5.5% augimą 2008 m. Bankas taip pat padidino infliacijos augimo raidas, tačiau numato lėtesnį einamosios sąskaitos deficito (ESD) augimą. Numatoma, kad vidutinė metinė infliacija šiemet sieks 5.3%, o 2008 m. šoktels iki 5.7%.

Palankesnį negu numatyta BVP augimą gali lemti pokyčiai darbo rinkoje. Neatmestina galimybė, kad pirmąjį šių metų pusmetį didėjęs darbo jėgos aktyvumas augs ir toliau, be to, didėja darbuotojų imigracija iš ne ES šalių, o vyriausybė skatinama supaprastinti darbo leidimų išdavimo reikalavimus ir procedūras. Neapibrėžtumas dėl infliacijos numatymo daugiausia susijęs su energijos kainų didėjimu ir lūkesčių įtaka infliacijai. Kainų indeksui pasiekus 5-6%, gali sustiprėti lūkesčių poveikis infliacijai, ir ji gali didėti sparčiau negu numatyta.

Tobulins švietimą

Kitų metų valstybės biudžeto projekte, kurį vyriausybė pateikė seimui, mokslui ir studijoms iš viso numatyta beveik 1.7 bln. litų. Tai yra 511.9 mln. litų daugiau nei šiais metais, pranešė Švietimo ir mokslo ministerija spalio 30 d. Daugiau nei pusę minėtos padidėjimo sumos sudaro ES ir bendrojo finansavimo lėšos – 287.2 mln. litų, kurios nuo 2008 m. yra įtrauktos į Švietimo ir mokslo ministerijos Mokslo ir studijų sistemos tobulinimo programą. Mokslo ir studijų sistemos pertvarkai kitų metų biudžete numatyta 122.2 mln. litų. Nuo 2008 m. sausio 1 d. 20% bus didinamas dėstytojų ir mokslo darbuotojų darbo užmokestis. Tam skiriama 88.7 mln. litų. 2008 m. mokslo ir studijų sistemos pertvarkai papildomai skirti dar ne mažiau kaip 70 mln. litų iš Privatizavimo fondo.

Mokslo ir studijų sistemos pertvarkos gairėse numatytas studijų kokybės gerinimas, studijų, mokslinių tyrimų finansavimo ir finansinės paramos studentams pertvarkymas, universitetų ir mokslinių institutų atnaujinimas, jų autonomijos ir atskaitomybės stiprinimas.

RSJ

O, kad akmenys ir plytos prakalbėtų

Keturių dienų kelionė po Lietuvos kunigaikščių valdas Gudijoje

GEDIMINAS KURPIS

(Tęsinys iš 44 nr.)

Griuvėsiai Ružanuose (*Ružany*), vienuolynas Žirovičiuose (*Žirovičі*)

Ružanuose buvo vieni iš didžiausių kunigaikščių Sapiegų rūmų. XVII š. Leono Sapiegos pastatydinti baroko stiliumi, XVIII š. pabaigoje perstatyti ir išplėsti klasikiniu stiliumi. 1655 m. Vilnių užėmus rusams, į Ružanų Švč. Trejybės šventovę buvo slapta perkeltas Vilniaus katedros lobynas, šv. Kazimiero palaikai, ir čia devynis metus išbuvo Vilniaus kapitula. Centrinis pastatas dengtomis klasikinėmis kolonadomis sujungtas su šoniniais pastatais. Dešinysis buvo tiems laikams modernus teatro pastatas, kuriame buvo galimi trys automatiški scenos pakeitimai. Dvaras turėjo pastovią teatro trupę su orkestru ir baleto šokėjais.

Sapiegų rūmai Ružanuose – kiemo vartai ir siena

Gaila, kad tiek mažai to gražaus architektūrinio ansamblio beišliko, bet buvo įdomu, praėjus paradinius vartus, įeiti į didžiulį kiemą, kurio gale matėsi rūmų, kolonadų ir teatro likučiai, bylojantys kadaise čia stovėjusią didingą LDK kunigaikščių rezidenciją.

Žirovičius pasiekėme maždaug vidudienį ir stačiatikių vienuolyne gavome pietus. Susėdome ant ilgų suolų prie tokių pat ilgų stalų, moterys jau įeidamos į vienuolyno kiemą turėjo apsirišti skarelėmis (stebėtinai greitai atrodė labai susenusios), buvo atnešta po dubenį perlinių kruopų košės, ir po ąsotį šaltos arbatos į kiekvieną stalą. Pavalgėme sočiai ir po to susitikome lietuviškai mokantį seminaristą iš Vilniaus, kurį mūsų vedlė Dalia jau pažinojo iš ankstesnių vizitų. Jis mums aprodė visą stačiatikių soboro ansamblį.

Stačiatikių vienuolyno pastatai Žirovičiuose

Kadaise Žirovičiuose buvo bazilijonų spaustuvė, mokykla, vienuolynas su koplyčia, kurioje buvo patalpintas medyje netikėtai rastas mažytis vaiko delno dydžio Marijos paveikslas. Koplyčiai sudegus, paveikslas išliko sveikas, buvo perkeltas į naujai pastatytą šventovę, buvo žmonių lankomas ir laikomas stebuklingu. Pirmasis šventovės rektorius buvo šv. Juozapatas (Kuncevičius, unitų vyskupas, stačiatikių nužudytas, pirmasis Lietuvos kankinys). Ilgainiui bazilijonai persikėlė kitur, unitų seminarija ir vyskupo rezidencija buvo panaikinti. Žirovičiuose įsikūrė stačiatikiai su savo seminarija ir vienuolynu. Apžiūrėjome vienuolyno ir seminarijos patalpas, Švč. Mergelės Marijos dangun ėmimo cerkvę, kuriose dabar saugomas tas mažasis Marijos paveikslėlis, įrėmintas į didesnius auksinius ikonos rėmus. Prie jo stovėjo eilės lankytojų, ir priėję bučiuodavo ikoną.

Slonimas (*Slonim*) seniau ir dabar

Slonimas ir dabar yra svarbus Gudijos pramonės ir transporto centras, įsikūręs prie Ščaros upės, kuri įteka į Nemuną. Istorijos šaltiniuose Slonimo sritis minima jau 1040 m., kai Kijevo kunigaikštis Jaroslavas čia nugalėjo lietuvius. Vėliau Slonimą valdė Naugarduko kunigaikštis Ringaudas. XIII š. Mindaugas šią sritį įjungė į LDK, bet ji ir toliau ėjo iš rankų į rankas. DLK Gediminas Slonimą pavedė valdyti savo sūnui Manivydui. XIV š. miestelis pradėjo augti kaip LDK prekybos ir amatų centras. 1631-1685 m. čia vykdavo LDK bajorų seimeliai prieš vykstant į bendrąjį seimą su lenkais. XVII-XVIII š. šalia stačiatikų cerkvių bei žydų sinagogų buvo steigiami bernardinų, benediktinų, pranciškonų, dominikonų, jėzuitų vienuolynai, Slonimo paviete buvo žymių LDK didikų, Sapiegų, Chreptavičių, Tyzenhauzų, Oginskių, dvarų.

XVIII š. pabaigoje kunigaikštis Mykolas Kazimieras Oginskis, Lietuvos didysis etmonas, Slonime pasistatė labai puošnius rūmus su puikiais parkais, spaustuve, dramos, operos ir baleto teatru, į kurį atvykdavo ir žymūs užsienio menininkai. Jis taip pat įsteigė įvairių dirbtuvių, iškasdino kanalą, energingai rėmė šios srities pramonę ir prekybą. Anuomet Slonimas buvo vadinamas "Mūzų buveine" ir "Šiaurės Atėnais". Puošniosios Oginskių rezidencijos šiandien jau nebėra, tačiau daug Slonimo šventovių ir vienuolynų tebestovi. Ypač graži tik ką atnaujinta mėlynbokštė cerkvė.

Netoli tos cerkvės stovėjo ant paaukštinimo užkeltas blizgantis tankas. Tai turbūt pirmasis tankas įropojęs į Slonimą II Pasaulinio karo metais. Bežiūrint į jį (padariau ir nuotrauką) man krito į galvą mintis: ei, tai čia vienas iš tų tankų, kurie anuomet manęs, ačiū Dievui, nepavijo.

Bendrai, man ir daug kam, turbūt, Gudija atrodė kaip savotiškas didelis Grūto parkas. Kiekviename mieste ir miestelyje paminklai Raudonajai armijai "išlaisvintojai", vienur kuklesni, kitur puošnūs su statulomis, amžinąja ugnimi ir vainikais. Gatvės pavadintos Lenino, Sovietų, Gegužės 1-sios, Karolio Markso ir panašiais vardais. Miesto centre dažnai gali pamatyti Lenino statulą, užmiesčiuose kaimais susigrupavę kolūkiai. Ar žmonės laimingi čia gyvendami – nežinau.

Bet, iš kitos pusės, nesimatė dirvonuojančių nenaudojamų laukų, kaip daug kur Lietuvoje, kolūkių namukai (nesimatė daugiaaukščių) sutvarkyti, neaplūžę, nudažyti, aptverti tvoromis. Pakelėse, mano nustebimui, pastatyta daug įvairių kryžių, kartais katalikiškas ir stačiatikių kryžiai vienas šalia kito, papuošti gėlytėmis.

Gardinas (*Grodna*) – "Antroji LDK sostinė"

Truputį paklaidžiojom keliaudami Gardinan, nes neradom kelio ženklų svarbiose kryžkelėse. Bet, vietinių žmonių padedami, suradome kelią. Gardine apsistojome viešbutyje "Tourist", kur buvo žymiai "laisvesnė" tvarka, negu Baranovičiuose. Viešbučio restoranas buvo dar neuždarytas, tai vakarienės ėjom valgyti į restoraną – "poniškai". Stiklas alaus ir lašiša pagaminta "rusišku stiliumi" su bulvėmis, daržovėmis ir skaniu padažu buvo gera vakarienė, o ir kainavo tik 12,000 rublių.

Sekantį rytą išsiruošėm apžiūrėti Gardino, pačio didžiausio šioje kelionėje lankyto miesto. Mūsų vedlė buvo Gardino muziejaus direktorė. Pradėjome nuo pilies kalno, prie Nemuno ir Gardinės (*Horodničankos*) upelio ir Šv. Boriso ir Glebo (pirmųjų stačiatikių šventųjų) – "Koložos" cerkvės.

Jau 1127 m. istoriniai šaltiniai mini Kijevo rusinų statytą Gardino medinę pilį. Nuo XIII š. vidurio Gardinas priklausė LDK. Pilį dažnai puldinėjo mozūrai ir kryžiuočiai. 1398 m. DLK Vytautas pastatė gynybinio tipo mūrinę pilį su penkiais bokštais. Iš čia jis 1410 m. vedė LDK kariuomenės pulkus (pro Červinską, kur susijungė su Jogailos vedamais lenkų kariais, ir kur prisidėjo totorių ir rusų pulkai) į Žalgirio mūšį. 1496 m. Gardino miestas gavo Magdeburgo teises, pradėjo plėstis. Religinė tolerancija LDK pritraukė įvairių tikybų atstovų – katalikų, stačiatikių, judėjų, kalvinistų, muzulmonų, kurie statėsi savo maldos namus.

Lenkijos karalius ir DLK Steponas Batoras 1576-1586 m. Gardiną pavertė savo pagrindine rezidencija, atnaujino pilį, pastatė karališkus rūmus (dabar muziejus). Gardine vyko LDK ir Lietuvos-Lenkijos ponų seimai, veikė LDK iždo komisija, Vyriausias tribunolas.

Gardino senosios pilies vartai

XVI š. kelionės arkliais Europoje trukdavo ilgai, būdavo komplikuotos ir pavojingos. Todėl, sujungus LDK ir Lenkiją, valdovų, seimūnų ir valstybės tarnautojų kelionės iš Vilniaus į Krokuvą (maždaug 800 km) tapo nemaža problema. Gal todėl ir Lenkijos sostinė buvo perkelta į Varšuvą, o perkėlus LDK valdžios įstaigas iš Vilniaus į Gardiną, kelionės į seimus sutrumpėjo iki 300 km.

1765-1780 m. Gardiną tvarkė didikas Antanas Tyzenhauzas, kuris išgražino miestą, įvedė daug reformų, įsteigė amatų (tekstilės, metalo dirbinių, karietų, auksakalių ir kt.) mokyklų ir dirbtuvių, spaustuvę, kurioje gimė pirmasis gudų laikraštis *Grodnenskaja gazeta*. 1775 m. įsteigė pirmą valstybėje botanikos sodą, 1780 m. subūrė 70 žmonių operos ir baleto teatro trupę, rėmė mokslo institucijas (Jėzuitų kolegiją, astronomijos observatoriją). Žodžiu, Gardinas tapo svarbiu pramonės, prekybos ir kultūros centru. Ir dabar dar yra jaukus ir gražus miestas. Gardine mirė Steponas Batoras (palaidotas Krokuvoje), šv. Kazimieras (palaidotas Vilniuje).

Visų Gardino įžymybių per pusdienį nespėjome apžiūrėti, bet matėme restauruojamą senąją pilį, karališkus rūmus (iš lauko), puošnią XVII š. Šv. Pranciškaus Ksavero jėzuitų šventovę (į kurią apsidairyti įsmukome tuojau po pamaldų), "Koložos" cerkvę (pastatytą 1183 m., kurios dalį 1853 m. nuo kalno nuplovė Nemunas, vėliau restauruotą), modernius Dramos teatro rūmus ir pavaikščiojom po miestą, kol mus užklupo smarkus lietus, vienintelis per visą kelionės laiką. Vėlyvą popietę tęsėm kelionę toliau.

Gardino Dramos teatras

Skambaliukai-makaliukai Murovankoje (*Muravanka*)

Pakeliui į Lydą, užsukome į mažą Murovankos kaimelį apžiūrėti įdomią gotikinę gynybinio tipo Švč. Mergelės Marijos cerkvę. Pastatyta 1516-1542 m. laikotarpyje – vienas vertingiausių gotikos paminklų Gudijoje. Cerkvė be "svogūnų", paprastai karūnuojančių cerkvių bokštus. Mūsų vedlė žinojo, pas ką yra cerkvės raktai, bet, pasirodo, neseniai buvo atsiųstas naujas šventikas (popas), ir jis pakeitė "raktininką". Suradom to naujojo "raktininko" namelį, bet ten pasakė, kad jis tuo metu buvo cerkvėj. Ilga medžių alėja eidami priėjome cerkvę. Apžiūrėjome iš lauko pusės, padarėme nuotraukų. Keturi bokštai, po vieną visuose pastato kampuose, langai, šaudymui skylės, vienas įėjimas.

Viduje apžiūrėjome ikonas altoriaus sienoje, įdomius krištolinio tipo skliautus, skirtingus trejose navose. Iš "raktininko" sužinojome, kad po grindimis rūsyje buvo du 6 km ilgio tuneliai (sunku buvo patikėti ta pasaka, bet apžiūrėti tunelių neleido). Kadangi į šią cerkvę tuo metu mažai kas užklysdavo, aplinkiniai gyventojai buvo neturtingi, sumokėjus po 5,000 rublių leido užlipti laiptais į bokštą ir paskambinti varpais. Mūsų jaunimas, bene keturi 10-13 metų berniukai ir septynmetė Rūta, tėvams užmokėjus už leidimą, bėgte užbėgo į bokštą. Na, ir prasidėjo skambinimas – ir mažais varpeliais, ir didesniais. Po keliolikos minučių vaikai nulipo žemyn laimingi, spindinčiais veidais ir plačiomis šypsenomis. Keliavome toliau. Beliko aplankyti tik Lydos pilies mūrus.

Lyda (*Lida*) ir grįžtame į Vilnių

Lydoje sustojome prie restauruotos pilies mūrų. Keturios sienos (2.5 m storio ir 12 m aukščio) ir vienas iš dviejų kampinių bokštų buvo pilnai atstatyti, panaudojant akmenis ir plytas, ir pilies kiemas (maždaug 80x80 m) buvo jau vienu metu atidarytas turistams. Bet neseniai vienos sienos dalis nugriuvo – akmenys nuslinko žemyn, nes rišamoji medžiaga neatlaikė. Nors kieman ir neįleido, bet vartuose buvo tokie dideli plyšiai, kad kiemo nuotraukos išėjo gerai. Medinių pilies pastatų, buvusių pilies kieme, nė nemėginta atstatyti. Mūrinės Lydos pilies architektūra gimininga Krėvos ir Medininkų pilims.

Nukelta į 5-tą psl.

Mokslininkai dar gali pasinaudoti viliojančiu pasiūlymu

Lietuvoje brandinamas projektas, skatinantis sugrįžti į gimtinę svetur išvykusius mokslininkus, sulaukia vis didesnio atgarsio. Pagal protų susigrąžinimo projektą iš įvairių užsienio mokslo centrų į Lietuvą atvykę tyrėjai su vietos mokslininkais dalijasi neįkainojama patirtimi. Vasaros pabaigoje pagal protų susigrąžinimo projektą į Chemijos institutą atvyko habilituotas daktaras Zenonas Jusys. Mokslininkas turi ilgametę patirtį elektrokatalizinių sistemų tyrimuose.

Buvęs šio instituto darbuotojas (šiuo metu – asocijuotas mokslininkas) ir Vilniaus Pedagoginio universiteto docentas, 1990-aisiais apgynė daktaro, ir 1998 m. – habilituoto daktaro disertacijas. 1991, 1993 ir 1995 metais dr. Z. Jusys buvo išvykęs į Vokietiją trumpalaikėms (nuo vieno iki šešių mėnesių) mokslinėms stažuotėms, 1998-1999 m. stažavosi JAV, o nuo 2000 m. mokslinį darbą dirba Vokietijoje, Ulmo universitete, kur vadovauja Elektrokatalizės padaliniui Paviršiaus chemijos ir katalizės skyriuje. Dr. Z. Jusys aktyviai dalyvauja mokslinėje veikloje. Bendradarbiaudamas su kolegomis iš įvairių užsienio šalių, pastaruosius 10 metų jis nagrinėja elektrokatalizines reakcijas kuro elementuose, šioje srityje paskelbė per 50 rašinių ir antra tiek pranešimų mokslinėse konferencijose. 1997 m. mokslininko (kartu su prof. E. Norkumi ir akad. A. Vaškeliu) darbai įvertinti akademiko J. Matulio premija, o 2000 m. – Lietuvos valstybine mokslo premija.

Dr. Z. Jusys yra Tarptautinės elektrochemikų draugijos (ISE) narys, tarptautinių mokslo žurnalų recenzentas. Chemijos institute planuojamų ir vykdomų valstybės biudžeto finansuojamų temų konsultantas, Lietuvos Valstybinio mokslo ir Studijų fondo projektų bei teikiamų paraiškų vadovas.

Dr. Z. Jusys tikino, jog tik sužinojęs apie galimybę atvykti į ilgametę darbovietę (Chemijos insitutą) mokslinės patirties perdavimo tikslais, suskubo įteikti paraišką dėl vizito finansavimo. Tyrėjas pabrėžė, jog projektas suteikė galimybę savo žinias perduoti kolegoms Lietuvoje, atnaujinti ir modernizuoti specialią tyrimų įrangą bei išmokyti ja naudotis, supažindinti su nauja ir iki šiol Lietuvoje plačiau nenaudota tyrimų kryptimi. Tyrėjo numatytų vizito veikų ratas buvo gana platus; paraiškos vertintojams tai sukėlė tam tikrų abejonių, kad "vargiai galima atlikti atostogų metu planuojamus darbus" (citata iš paraiškos vertinimo komentarų). Tačiau intensyviu darbu tyrėjui pavyko sėkmingai pasiekti ar net viršyti užsibrėžtus tikslus, nors kartais tekdavo užduočių vykdymo programų pritaikyti prie "vietinių ypatumų", pasigendant didesnės aplinkinių atsakomybės ar motyvacijos, ne visada laiku atliekant sutartus ir pažadėtus darbus. Tačiau dr. Z. Jusys pažymi, jog priimančioji institucija sudarė visas reikiamas sąlygas projekte numatytų veikų sėkmingam įgyvendinimui. Pats vizitas tyrėjui leido "iš arti" stebėti kasdieninį institucijos gyvenimą tiesiogiai jame dalyvaujant, organizuojant ir atliekant numatytus darbus realiomis sąlygomis. Tokia patirtis, dr. Z. Jusio nuomone, yra neabejotinai vertinga ir reikalinga visiems išvykusiems mokslininkams, numatantiems grįžimą į Lietuvą ir darbą mokslinėse institucijose. Be to, pokalbiai su kolegomis iš kitų mokslo ir mokymo institucijų įgalino sudaryti pilnesnį vaizdą apie šiuolaikinę būklę mokslo ir studijų srityje, reformų joje stoką ir reikalingumą.

Vizito koordinatoriaus – Chemijos instituto direktoriaus prof. Eimučio Juzeliūno teigimu, dr. Z. Jusys per trumpą vieno mėnesio vizitą atliko itin svarbų ir reikšmingą darbą. "Iš šio vizito institutas turėjo visapusiškos naudos – atlikti svarbūs eksperimentiniai tyrimai, kolegos buvo supažindinti su naujovėmis, o ir šiaip buvo įdomu išgirsti apie mokslo organizavimą užsienyje ir paties daktaro Z. Jusio pastarųjų metų pasiekimus", – pasakojo direktorius.

Pasak prof. E. Juzeliūno, informacija apie šią programą išplatinta ir kitiems jo vadovaujamo instituto "emigrantams". Šiuo metu pagal protų susigrąžinimo projektą Chemijos institute dirba ir mokslininkas iš JAV dr. Svajus Asadauskas. Interneto tinklalapyje www.sugrizimai.lt skelbiama naujausia informacija apie projektą, jo eigą bei tarpinius rezultatus. Joje taip pat įdiegta duomenų bazė, skirta tiems, kurie siekia surasti partnerius būsimiems vizitams.

Projektas "Protų susigrąžinimo programos parengimas ir įgyvendinimas" finansuojamas pagal Lietuvos 2004 - 2006 metų bendrojo programavimo dokumento 2 prioriteto "Žmogiškųjų išteklių plėtra" 2.5 priemonę "Žmogiškųjų išteklių kokybės gerinimas mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje".

Atsiuntė **Gintarė Žalytė**

O, kad akmenys...

Atkelta iš 4-to psl.

Kada ji buvo pastatyta, istorikai tik spėlioja. Patikimiausia data – XIV š. pabaiga. Pilį puolė įvairūs priešai, bet griuvėsiais ji virto nuo 1794 m.

Lydoje dar stabtelėjome prie didelės parduotuvės, kad būtų proga išleisti likusius gudiškus rublius. Parduotuvė šiek tiek panaši į lietuvišką "Maximą", daug įvairių produktų, gėrimų, saldainių. Apsipirkę pasukome trumpiausiu keliu į Vilnių per Šalčininkų pasienio punktą. Gudijos pusėje šį sykį pralaikė mus neilgai, tik apie valandą. Grąžindama pasus, pasienietė šypsojosi, o manęs dar ir angliškai paklausė, ar patiko kelionė.

Murovankos gotinė gynybinė siena

Lengva atspėti, kuri kelionės dalis labiausiai patiko mūsų jauniausiems. Bet ir mums visiems ši kelionė buvo puiki LDK istorijos pamoka, na ir dar kartą pamatėm, kaip gyvenama komunistinėje valstybėje. Kelionė buvo puikiai suplanuota. Aplankėme 19 vietovių su istoriniais pastatais, restauruotais ar griuvėsiais. Taip buvome įsibėgėję, kad buvo liūdna baigti kelionę neapžiūrėjus dar daugiau. Kai paklausiau Dalią, ar ir su Vilniaus universiteto studentais taip intensyviai apžiūrinėdavo Gudijoje esamas LDK istorines vietas, atsakymas buvo – mes per *tris* dienas visa tai spėdavome pamatyti. Matai, ką reiškia jaunatvė! Kelionė pasibaigė dar nesutemus, tai mano "laikinuose namuose" Antakalnyje buvo laiko pasidalinti kelionės įspūdžiais ir paragauti gudiškų (ne labai skanių) saldainių jau tą vakarą.

Rašydamas pasinaudojau mūsų vadovės Dalios pasakojimais ir (jai leidus) išdalintais užrašais, dailiai sukabintais knygelės forma, bostoniške *Lietuvių enciklopedija*, A. Bumblausko *Senovės Lietuvos istorija*, Gudijoje išleista turizmo knygele anglų kalba, savo nuotraukomis, užrašais ir atsiminimais. (Pabaiga)

Ntrs. G. Kurpio

KANADOS ĮVYKIAI

Sumažino mokesčius

Gerą žinią kanadiečiams, pristatydamas būsimąjį valstybės biudžetą ateinantiems metams, pranešė Kanados finansų ministeris J. Flaherty. Paskutiniaisiais metais, pagerėjus ekonomikai ir Kanados doleriui savo verte pralenkus amerikietiškąjį, valstybė gavo pelno daugiau nei tikėjosi – beveik 12 bln. Atidavus kasmetinę valstybinės skolos dalį (10 bln.), konservatoriai nutarė sumažinti asmeninius ir didelių bendrovių pajamų mokesčius. Taip pat, kaip ir buvo žadėję, iki 5% sumažina GST. Pajamų mokesčio mažinimo įstatymas įsigalios atgaline tvarka, t.y. bus skaičiuojamas nuo 2007 m. sausio 1 d., o GST sumažinimas – nuo 2008 m. sausio mėn. Konservatoriai numatė padidinti pradinę apmokestinimo sumą 700 dol. – ji sieks 10,100 dol. Sumažinus pajamų mokesčius kanadietis, uždirbantis vidutiniškai 15-30,000 dol. per metus, sutaupys 180 dol. Didelių verslovių mokesčiai per artimiausius penkerius metus turėtų būti sumažinti beveik 5%.

Ministeris pirmininkas S. Harper surengė oficialų priėmimą Tibeto budistų vadovui Dalai Lama. Daugelį metų tremtyje gyvenantis budistų išsilaisvinimo judėjimo vadovas neseniai lankėsi JAV. Čia jis susitiko su prezidentu G. Bush. Dalai Lamai buvo įteiktas aukščiausias JAV kongreso apdovanojimas civiliams – Kongreso aukso medalis. Prieš trejetą metų buvęs ministeris pirmininkas P. Martin susitiko Dalai Lamą tik privačioje aplinkoje. Šie Šiaurės Amerikos vadovų vieši Dalai Lamos priėmimai suerzino Kinijos vyriausybę. Ji tokį parodytą dėmesį tremtiniui laiko kišimuisi į vidaus politiką. Kinija užgrobė Tibetą 1947 m. po didžiosios kiniečių revoliucijos. Pralaimėjus 1959 m. tibetiečių sukilimui prieš pavergėjus, jų vadovas budistų vienuolis, 14-asis Dalai Lama buvo priverstas gyventi tremtyje ir palaikyti laisvo Tibeto viltį. Lankydamasis Kanadoje Dalai Lama surengė du susitikimus su visuomene Otavoje ir Toronte, jį priėmė vyr. gubernatorė M. Jean. Daugiatūkstantinėms klausytojų minioms svečias priminė, kad be laisvės ir dvasinio tobulėjimo gyvenimo laimė ir pilnatvė – neįmanoma.

Federacinė vyriausybė svarsto naujo rinkimų įstatymo projektą. Pagal jį visi balsuotojai privalėtų turėti reikiamus asmens liudijimus ir rinkimų registracijoje atidengti veidus. Šį sprendimą nulėmė pavasarį įvykęs ginčas tarp ministerio pirmininko S. Harper ir vyriausios rinkimų komisijos pareigūno. Jis leido balsuoti rinkėjoms, slepiančioms veidą po tradiciniu musulmonišku apdangalu. Pareigūnas teisino savo sprendimą tuo, kad įstatymuose draudimas nenumatytas. Naujasis visoje valstybėje įsigaliosiantis įstatymas nenumato jokių išimčių.

Konservatorių vyriausybė neigia bet kokius prieštaringumus tarp ministerio pirmininko ir vyriausiojo Kanados ginkluotųjų pajėgų vado gen. R. Hillier. Pastarasis, lankydamasis Afganistane, pokalbyje su žurnalistais pareiškė, kad parengti Afganistano armiją užtruks mažiausiai 10 metų. Tuo tarpu vyriausybės programoje ir ministerio pirmininko tvirtinimu šiai užduočiai užtenka 2-3 metų. Jie siūlo Kanados karių misiją pratęsti iki 2011 m. Generolas, reikalaujant opozicijai, patikslino savo požiūrį, vyriausybė priėmė R. Hillier paaiškinimą. Tačiau opozicinės partijos ir Kanados visuomenė, prieštaraujanti karių misijos pratęsimui, dabar abejoja, kuris iš jų teisus – generolas ar konservatorių vyriausybė?

Albertos provincijos vyriausybė patvirtino įstatymą, pagal kurį visos naftos ir dujų verslovės papildomai turės sumokėti 1.4 mln. dol. pelno mokesčių – tai mažiau nei buvo siūlyta komisijos. Nepriklausoma grupė, kuriai buvo pavesta parengti įstatymą, siūlė surinkti 2 mln. dol. papildomų mokesčių iš visų provincijos energetinių verslovių, gaunančių milžinišką pelną. Verslininkai tam priešinosi teigdami, kad toks sprendimas sulėtins investavimo galimybes. Po derybų mokesčių suma buvo sumažinta, ir jų sėkmingo pelno dalis papildys provincijos iždą.

Kanados šiaurėje įkurtas pirmasis pasaulyje gėlo vandens draustinis Superior ežero pakrantėje. Beveik 10 metų rengtą projektą, kuris buvo sumanytas dar liberalų valdymo laikais, konservatoriai paskelbė įstatymu. Saugotina teritorija apima Superior ežero pakrantę 140 km į rytus nuo Thunder Bay. Gėlojo vandens draustinio plotas – 10,000 kv. km, jame uždrausta bet kokia ūkinė veikla, keičianti kraštovaizdį ir teršianti vandenį.

Skandinavijos oro linijos (SAS) atsisako Kanados Bombardier lėktuvų Dash 8Q 400. Prieš du mėnesius įvyko dvi avarijos, šiems lėktuvams leidžiantis Vilniuje ir Kopenhagoje. Neseniai Kopenhagoje leidžiantis šio tipo lėktuvui, pasikartojo avarijos grėsmė. Laimei, nė vienu atveju keleiviai bei įgulos nepatyrė mirtinų sužeidimų. Komisija, įvertinusi visas aplinkybes, nutarė atšaukti visus šios rūšies lėktuvų skrydžius ir daugiau jų nenaudoti. **SK**

MŪSŲ TĖVYNĖJE

ARCHEOLOGŲ RADINIAI

Pirmosios Lietuvos archeologinės ekspedicijos Afganistane metu spalio 3-21 d.d. keturi archeologijos projektų centro "Antiqua" misijos dalyviai Goro provincijoje ieškojo istorijos, archeologijos ir kultūros paveldo liekanų. Pasak misijos mokslinio vadovo, Vilniaus universiteto prof. Aleksiejaus Luchtano, keliaujant kalnuose, vos 30-40 kilometrų spinduliu aplink Goro sostinę Čagčaraną per trumpą laiką buvo aptikta net vienuolika anksčiau nežinotų archeologijos objektų, tarp kurių daugiausia buvo Vidurio Azijai būdingų gyvenviečių liekanos, ankstyvieji įtvirtinimai ir viduramžių tvirtovės. Jo teigimu, plačiuose kalnų slėniuose ir netoli esamų bei išdžiūvusių upių stūksančios dirbtinės kalvos slepia turtingus, iki dvylikos metrų storio kultūrinius sluoksnius, kurie niekada nebuvo tyrinėti. Žvalgybinėje ekspedicijoje dalyvavo trys Afganistano Kultūros ir informacijos ministerijos, Afganistano archeologijos instituto ir Paminklų apsaugos departamento deleguoti specialistai, kurie turėjo galimybę užpildyti žinių apie Goro trūkumą bei susipažinti su tarptautine tyrimų metodika. Ekspedicijos rezultatus Lietuvos archeologai pateikė mokslo bendruomenei Kabule.

PARODA "MISIJA SIBIRAS"

Spalio 24 d. sostinės Katedros aikštėje Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT) pristatė šią vasarą surengtą ekspediciją į lietuvių tremties ir įkalinimo vietas Sibire. "Misija Sibiras" – projektas, supažindinęs Lietuvos jaunimą su skaudžia Lietuvos praeitimi. Per beveik tris savaites trukusią ekspediciją Krasnojarsko srityje jaunimas sutvarkė 10 kapinių – Pimijos, Narvos, Didžiojo ir Mažojo Unguto, Trečiojo kilometro, Beretės apylinkėse. Ekspedicijos dalyviai atrado ir sutvarkė iki šiol neužfiksuotų lietuvių kapų Priskovajės gyvenvietėje. Sutvarkyta apie 240 kapų. LiJOT prezidento Miroslavo Monkevičiaus teigimu, pagrindinis šios ekspedicijos į Sibirą tikslas buvo skatinti jaunimą reikšti patriotinius jausmus perteikiant Lietuvos istoriją jaunam žmogui suprantama kalba bei skatinti kartų dialogą. Rugpjūčio pabaigoje iš ekspedicijos grįžę "Misijos Sibiras" dalyviai pabrėžė, kad jaunimo iniciatyvos rūpintis Lietuvos kultūros paveldu Rusijos Sibire nepakanka, valstybė turi prisiimti atsakomybę bei turėti aiškią viziją, kaip pasirūpinti lietuvių kapais trėmimų vietose. Paroda Katedros aikštėje bus iki lapkričio 22 d., vėliau keliaus po visą Lietuvą.

SUTARTIS APSAUGOS VAIKUS

Teisingumo ministeris Petras Baguška Lanzarotėje (Ispanija) spalio 26 d. vykstančios 28-osios Europos teisingumo ministerių konferencijos metu pasirašė Europos tarybos konvenciją dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos. Konvencija bus siekiama apsaugoti vaikus nuo seksualinio išnaudojimo, ypač vaikų pornografijos ir prostitucijos, pažymint, kad vaikų seksualinis išnaudojimas ir seksualinė prievarta tiek valstybiniu, tiek tarptautiniu lygiu tapo nerimą keliančio masto. Konvencijoje pažymima, kad vaikai ir nusikaltėliai vis plačiau naudojasi informacijos ir ryšių technologijomis, o tokiam vaikų išnaudojimui ir prievartai užkirsti kelią bei kovai su tuo yra būtini valstybių individualūs ir tarpusavio bendradarbiavimo veiksmai. Siekiant efektyvesnės vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos Europos žemyne, Konvencija įpareigos kriminalizuoti atskiras veikas, stiprinti tarpinstitucinį bei tarpvalstybinį bendradarbiavimą, teikti pagalbą asmenims, nukentėjusiems nuo seksualinio išnaudojimo ar seksualinės prievartos. Konferencijos delegacijų susitikimo metu buvo išklausyti Lietuvos siūlymai Rezoliucijos, išreiškiančios nuomonę apie teisingumo užtikrinimo migrantams ir prieglobsčio prašytojams, projektui.

"VILNIAUS VARTAI"

Spalio pabaigoje sostinės centre, šalia seimo rūmų, ant Geležinio Vilko gatvės tunelio atidarytas naujas prekybos kvartalas, "Vilniaus vartai", kuriame veikia penkiolika salonų, atstovaujančių net 37 garsiems mados kūrėjų namams. Kvartalas yra išskirtinis mados ir laisvalaikio centras Baltijos šalyse, pasižymi daugiaaukščiais pastatais, apversto stiklo piramidės baru, bronzos bei plieno skulptūromis, garsių dizainerių vardais pavadintų parduotuvių alėja. Bendrovės Ranga Group įsteigtame kvartale veikia trys restoranai, baras, du verslo centrai. Daugiaaukščiuose pastatuose taip pat įrengta 90 butų. Naujame kvartale maždaug 12,000 kv. metrų skirta komercinėms patalpoms. "Vilniaus vartai" – vienas brangiausių nekilnojamojo turto objektų sostinėje – kv. metro kaina siekia iki 30,000 litų. **RSJ**

LIETUVIŲ TELKINIUOSE

Dviguba šventė – poezijos ir dailės

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Š.m. rugsėjo 30 d. Čikagoje, Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje, dalyvaujant gausiam būriui svečių, Lietuvių rašytojų draugijos (pirm. Stasė Petersonienė) surengtoje šventėje buvo įteiktos 2006 m. literatūrinės premijos poetei Irenai Norkaitytei-Gelažienei už poezijos knygą *Kelionė* ir poetui dr. Antanui Lipskiui už poezijos knygą *Mėlynoji delčia* bei atidaryta jų dailės kūrinių paroda. Stasė Petersonienė tarė sveikinimo žodį, trumpai supažindino su laureatais ir pakvietė garbės svečius: Ireną Gelažienę, dr. Antaną Lipskį, Danutę Bindokienę, Jūratę Jankauskaitę-Zubinienę, dr. Kazį Ambrozaitį, Algimantą Barniškį ir Manigirdą Motekaitį sėsti į jiems paskirtas vietas.

Poetė Irena Norkaitytė-Gelažienė

Poetas dr. Antanas Lipskis

Apie abiejų poetų premijuotas knygas turėjo kalbėti Danutė Bindokienė, bet užuot aptarus vieną, o paskiau kitą knygą, ji pasirinko įdomų ir klausytojų šiltai sutiktą kelią. Ji pakvietė (to visai nesitikėjusius) poetus ateiti prie pakylos. Ji sakė, kad dr. A. Lipskis jau yra išleidęs 5 poezijos knygas (*Kai saulė liepė* 1989, *Rausvo dagio žiedas* 1998, *Žvilgsniai* 1999, *Eilės iš memuarų* 2001 ir *Mėlynoji delčia* 2006). Irena Gelažienė yra išleidusi 2 poezijos knygas *Baltoji paukštė* 2000 ir *Kelionė* 2006.

Abu poetai yra ir dailininkai. Abu yra kūrybingi, nepavargę, daile puošia savo poeziją. D. Bindokienė pateikė poetams įvairius klausimus apie juos pačius, jų kūrybą, kaip gimsta jų eilės, kaip parenkami knygų pavadinimai ir pan. Abu poetai-dailininkai, nors ir netikėtai užklupti, atsakinėjo sklandžiai, atskleidė savo sielos gijas.

Jūratė Jankauskaitė-Zubinienė skaitė eiles iš premijuotų knygų. Danutė Bindokienė perskaitė premijų vertinimo komisijos aktus. (Komisiją sudarė rašytojai – Danutė Bindokienė, Juozas Končius ir Stasė Petersonienė). Premijas, kurių mecenatas yra Amerikos lietuvių fondas, įteikė Amerikos lietuvių fondo garbės komto pirm. dr. Kazys Ambrozaitis, kuris savo žodyje pažymėjo, kad premijos – tai kultūrinio gyvenimo išeivijoje barometrai.

Rašytoja Danutė Bindokienė

Lietuvių rašytojų draugijos pirm. Stasė Petersonienė

Po to buvo atidaryta abiejų poetų dailės kūrinių paroda. Laimos Apanavičienės, Čiurlionio galerijos direktorės, žodį perskaitė Daiva Petersonaitė. Jų dailės kūriniai daugiausia atliekami akriliu. Abu – modernistai. Vienoje patalpoje buvo I. Gelažienės kūriniai, didesnės apimties, tamsesnių spalvų; kitoje – dr. A. Lipskio daugiausia 2007 m. sukurti nedidelio formato, šviesių pastelinių spalvų kūriniai.

Toliau – gausūs įvairių organizacijų ir pavienių asmenų sveikinimai. Sveikinimus raštu perskaitė Audra Kubiliūtė-Daulienė. Laureatams buvo įteikta daug gėlių puokščių. Meninę programą atliko solistas Algimantas Barniškis, atlikęs keletą progai pritaikytų dainų, akompanuojant pianistui Manigirdui Motekaičiui. Padėkos žodžius tarė laureatai – Irena Gelažienė ir dr. Antanas Lipskis. Baigdama šią gražią atmintiną popietę, Stasė Petersonienė dėkojo atvykusiems svečiams bei programos atlikėjams ir kvietė į vaišes. **(Ntrs. Z. Degučio)**

Dalis gausiai susirinkusių J.C. Čiurlionio galerijoje literatūros premijų įteikimo renginyje

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Associate Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Nemokamas 1-888-657-4844
Darbo 705-445-8143
Elektroninis paštas: salvaitis@bmts.com
Tinklalapis: www.homesgeorgianbay.com

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILLSON ST.E., ANCASTER, Ont. TEL. (905) 648-9176

Hamiltoniečiai Danutė ir Algis Enskaičiai, su dukra ir žentu aplankę Kauno Šventosios Dvasios šventovę. Jos klebonas kun. Emilis Jotkus supažindina juos su čia vykdomais darbais

Hamilton, ON

ŠIOKIADIENIAIS Aušros Vartų šventovėje Mišios 9 v.r. Sekmadieniais 9 v.r. (votyva) ir 10.30 v.r. (suma). St. Catharines – šeštadieniais Mišios 4 v. p.p. Dėl išsamesnės informacijos skambinti į kleboniją, 905 522-5272.

IŠRINKTA AV PARAPIJOS valdyba ir taryba: kun. A. Šarka, OFM, D. Kesminienė, A. Enskaitis, D. Trumpickienė, R. Choromanskis, Ž. Vaičiūnienė, P. Vaičiūnas, V. Banys (sudaro valdybą); M. Gudinskas, R. Bartninkas, I. Zubienė, A. Sakalaitė, S. Kareckas, A. Lukavičius ir V. Bakšienė (tarybos nariai).

KVIEČIAME VISUS į lietuviško dokumentinio filmo *Pakūta mano meilė* peržiūrą lapkričio 11, sekmadienį, po 10.30 v.r. šv. Mišių, Jaunimo centro salėje. Filmą rodys iš Lietuvos atvykusi autorė ir režisierė Dalia Kanclerytė. Filmo trukmė 50 min.

KLKM DR-JA kviečia visus į muzikinį spektaklį *Oliver,* kuris įvyks lapkričio 11, sekmadienį, 2 v.p.p., Burlington Drury Lane teatre.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS atlaidai įvyks – lapkričio 18, sekmadienį, per antras 10.30 v.r. šv. Mišias. Po iškilmingų Mišių Jaunimo centre turėsime suneštinius pietus. Dėl papildomos informacijos kreiptis į Reginą Choromanskis, tel. 905 527-6440 arba Valeriją Šniuolis, tel. 905 549-6792. **Inf.**

SPALIO 21 D. po antrųjų Mišių įvyko Hamiltono skyriaus KLKM dr-jos susirinkimas, kurį pradėjo paskaita *Moteris senajame Izraelyje* AV parapijos klebonas kun. Audrius Šarka, OFM. Dalyvavo mūsų tarpe ir daug svečių. Mus aplankė provincijolas kun. Astijus Kungys, OFM, KLKM dr-jos centro valdybos pirm. Birutė Biretienė, valdybos narė Angelika Sungailienė, Toronto Prisikėlimo parapijos skyriaus pirm. Agutė Ratavičienė. Po paskaitos pasivaišinome kavute, pyragaičiais ir sumuštiniais. Antroje dalyje vyko Hamiltono skyriaus visuotinis susirinkimas. Buvo perskaityta ataskaita, išgirdome kokie nuveikti darbai. Dėl asmeninių priežasčių atsistatydino pirmininkė Alina Žilvytienė. Jai padėkota. Perimti pirmininkės pareigas sutiko valdybos narė Danutė Enskaitienė. (Žinutė sutrumpinta. RED.)

Br.B. Belickas, OFM

NORĖDAMI SUTEIKTI PAGALBĄ Lietuvos našlaičiams, S.J. Sinkevičiai *Pagalbai Lietuvos vaikams* aukojo $200.

Dėkojame – **PLV komitetas**

London, ON

SILPNĖJANTI VEIKLA. Buvusi (po didžiųjų – Toronto, Montrealio, Hamiltono) ypatingai veikli KLB apylinkė per veik 5 dešimtmečius nuo 1947 (pirmųjų pokario atvykėlių iš išvietintų-pabėgėlių DP stovyklų metų), virtinėje XXI š. paskutinių metų "sušlubavo". Nepaisant dabartinio energingo LB pirmininko S. Kero pastangų, ir geresnėmis sąlygomis, veiklios jo valdybos, Londono RK vyskupijai prieš 59 savaites pastato uždarymo visuomeninė veikla sumenkėjo. Jaučiamas abejingumas visa kam, lyg paralyžius. Ne tik KLB veikla, bet ir jos veikėjai ir KLB taryboje Londono keturi atstovai. Londonui (vietoj vieno-kito atstovo) suteikti per nemažas (a.a. mirties dešimtmetyje) Eduardo Daniliūno pastangas ir tuometinės KLB Londono valdybos veiklą. Pakviesta KLB suvažiavimą pirmąkart rengti šauniose "Holiday Inn" patalpose, ne kokioje kuklioje salytėje. KLKM dr-jos narių skyrius, skautai, kurie ne vien tik vaikai ir jaunuoliai, bet ir vyresnieji skautai, dar veikia.

A.a. JONAS PERMINAS, vienas ankstyvųjų pokario londoniečių, dirbusių statybose ir jau mirusio Edmundo Cicėno viešųjų įstaigų patalpų valymo versle, mirė š.m. spalio 10 d., Universiteto ligoninėje. Amžius, giminės nenurodyti. Pagal *The London Free Press* mirties pranešimą, kūnas sudegintas. Apeigų nebuvo. Aukos skiriamos "Heart and Stroke Foundation". Pažinojusieji prisimena velionį, kaip malonų, tylų atsiskyrėlį. Amžiną atilsį, toli nuo tėviškės. **E. Petrauskas**

Bilietai į Lietuvą 2007-2008
lapkr. 1, 2007 – bal. 30, 2008
$675
gegužės 1 – birželio 26, 2008
$900
oro uosto mokesčiai papildomai $245
Finnair avialinijos, Toronto – Vilnius per Helsinki
Taip pat bilietai kitomis oro linijomis ir į kitas šalis
Skambinkite Gabrielei Pabrėžaitei-Flores
O.b Orav Travel Inc.
5650 Yonge Street at Finch
Toronto, Ontario M2M 4G3
647-998-6405
Toll free 1-800 361-9487
Fax 416-221-4885
gabriele@bdt.ca ONT REG. 03228277
BDT WorldTravel

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose -

TALKA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 55 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
kasd.pal.čekių sąsk. iki	0.75%
santaupas	1.00%
kasd. pal. taupymo s1sk.	0.75%
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius	2.50%
180 dienų indėlius	2.50%
1 m. term. indėlius	4.00%
2 m. term. indėlius	4.00%
3 m. term. indėlius	4.10%
4 m. term. indėlius	4.20%
5 m. term. indėlius	4.35%
RRSP ir RRIF	
(Variable)	1.00%
1 m. ind.	4.00%
2 m. ind.	4.00%
3 m. ind.	4.10%
4 m. ind.	4.20%
5 m. ind.	4.35%

PASKOLAS	
Asmenines nuo	8.50%
nekiln. turto 1 m.	6.80%

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mln. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdienę informaciją apie nuošimčius TALKOJE
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ - INTERAC KORTELĖ
TINKLAPIS: www.talka.ca

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos vyčių Vidurio centro apygardos rudens suvažiavimas, globojamas 96-osios kuopos, įvyko spalio 5-7 d.d. Dayton, OH. Jame dalyvavo keturių kuopų atstovai iš Mičigano, OH, ir Pensilvanijos valstijų. Spalio 5, penktadienį, vyko pabendravimas ir susipažinimo vakaras "Comfort Suites" viešbutyje, o spalio 6, šeštadienį, viešbučio salėje – posėdžiai, kuriems pirmininkavo apygardos pirm. M. Petkus. 96-osios vietinės kuopos pirmininkė L. Tucker tarė sveikinimo žodį. Maldą sukalbėjo J. Mikalauskas. Po to vyko kuopų pranešimai: *Pagalba Lietuvai* pirm. R. Juškaitė-Švobienė pranešė, kad šis organizacijos padalinys per 17 veiklos metų sėkmingai rėmė Vilniuje Šv. Juozapo seminariją, Gailestingosios motinos Teresės namus, Vilniaus amatų centrą, Betanijos valgyklą, "Vilties angelo" vaikų centrą, Motinos ir vaikų centrą, įvairias šventoves ir kt. Iki šių metų rugpjūčio 31 d. iš geradarių gauta 1,323,685 dol. aukų. Nuo 1991 iki 2002 metų išsiųsta su įvairiomis gėrybėmis talpintuvų 76 mln.dol. vertės. Pagrindinė padalinio misija – siųsti vaistus ir kitus reikmenis į Lietuvą. Garbės narė Sluzas, buvusi Šiluvos Mergelės Marijos fondo pirmininkė, pranešė, kad vysk. J. Ivanauskas paprašė Lietuvos vyčių paramos rengiant 400 metų Marijos apsireiškimo sukaktį Lietuvoje. Išrinkta nauja Vidurio centro apygardos valdyba: dvasios vadas kun. G. Kijauskas, SJ, pirm. M. Petkus, vicepirm. R. Juškaitė-Švobienė, ižd. L. Pant, sekr. P. Petkuvienė, tvarkdarys P. Moore, ryšininkas su Lietuva J. Baltrus, apeigų reikalams L. Moore, stipendijų atstovė R. Johnson, patikėtiniai D. Oberaitis ir J. Marks, ryšininkė su visuomene ir žurnalu *Vytis* R. Juškaitė-Švobienė. Posėdžiai baigti malda ir Vyčių himnu. Spalio 7, sekmadienį, suvažiavusieji dalyvavo Mišiose Šv. Kryžiaus šventovėje.

Gudija

Iškilmingai mokslo metus pradėjo Rimdžiūnų vidurinė lietuvių mokykla, sutraukusi nemažai svečių su maloniais sveikinimais ir dovanomis. Mokslo metų atidaryme dalyvavo D. Vitkauskas, Lietuvos ambasados Gudijoje atstovas, J. Baranauskaitė iš Lietuvos seimo atvežusi dovanų – knygų, jos seneliai ir tėvai, kilę iš Girių kaimo; Astravo rajono valdžios ir švietimo atstovai. Mokyklos direktorės pavaduotojas A. Žvaginis perskaitė Lietuvos ministerio pirmininko G. Kirkilo ir Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos vyriausybės direktoriaus A. Petrausko sveikinimą, pabrėžiantį, kad mokymasis yra sunkus darbas, reikalaujantis atkaklumo, darbštumo, sugebėjimo siekti užsibrėžto tikslo. Palinkėta mokiniams prasmingų mokslo dienų. Pirmokams buvo įteikti pasai, Gudijos prezidento dovanos – knyga apie Gudiją ir mokymosi priemonės. Mokyklos direktorė S. Lukšienė sveikino mokinius palinkėdama mokyklai – mažai, bet stipriai šeimai – sėkmės. "Gervėčių" klubo pirm. A. Augulis perskaitė Lietuvos seimo pirmojo pavaduotojo Č. Juršėno, seimo kanclerio G. Vilkelio, žemės ūkio ministerės K. Prunskienės sveikinimus. Linkėta mokiniams būti linksmiems ir išradingiems. A. Augulis perdavė mokyklai "Gervėčių" klubo parūpintas mokiniams kuprines su mokymo priemonėmis – sąsiuviniais, rašikliais, pieštukais, trintukais, liniuotėmis ir kt. Tai "Gervėčių" klubo ir Lietuvos geležinkelių dovana. Klebonas kun. L. Nestiukas linkėjo mokiniams draugiškumo ir Dievo malonių, o tėvų komiteto vardu A. Kutkienė – sveikatos ir gerų žinių. Mokiniai, paruošti mokytojos V. Žukauskaitės-Lukšienės, gražiai skaitė eilėraščius.

Vokietija

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus medaliu "Už nuopelnus Lietuvai" apdovanojo Romuvos LB apylinkės narę Oną Bartusevičienę. Ji nuo pat atvykimo į Vokietiją darbavosi lietuvių bendruomenėje. Veikli buvo lietuvių studentų sąjungoje, organizavo lietuvių vaikų stovyklas, padėjo organizuoti Europos lietuvių studijų savaites, darbavosi Vokietijos lietuvių bendruomenės valdyboje, talkino ir tebetalkina lietuvių kultūros instituto bibliotekos ir archyvo darbuose. Pradėjus Lietuvai laisvintis, daug padėjo Lietuvos žmonėms, ypač blokados metu. Ji vadovavo vajui "Vaistai Lietuvai". Ji taipgi išrūpino Tomui Šernui (sovietų sunkiai sužeistam pasienio tarnautojui Medininkuose) nemokamą gydymą Triero ir Wlishircheno klinikose Vokietijoje. Plačiu mastu organizavo buitinių reikmenų rinkliavas ir siuntė į Lietuvą. Ji parūpino brangių vaistų siuntimui į Lietuvą. **JA**

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* PRENUMERATORIAMS: jeigu savaitraščio pristatymas vėluoja daugiau kaip 3-4 dienas, pateikite savo adresą KANADOS PAŠTO BENDROVEI telefonu 1-800-267-1177 arba el. paštu, tinklalapyje www.canadapost.ca (pasirinkite Resources skyriuje "Contact us", tada "General Customer Service").**

Julijos Švabaitės-Gylienės lyrika

Hum. m. dr. GINTARĖ BERNOTIENĖ

Likiminis kartos balsas – neišeik, neišduok, nepalik – kasdieną atskamba atgarsiu – išėjau, palikau ir taip išdaviau. Julija Švabaitė *Vynuogėse ir erškėčiuose* klausia: *Ar tu matai mane, tėve? / Ar tu atleidi man. // Ant tavo veido akmenio / Apsivyniosiu / Tamsiom samanom, / Lauko rožėm, vijokliais, / Šimtametėm alyvom* (30, eil. *Tu niekur neišėjai*) – moterišku, saugančiu praeitį, dengiančiu švelnumu. Gimtosios žemės šauksmas neišeik, neišduok, nepalik, sąmonės ir sąžinės balsas daugelį metų iškeltu ar paslėptu refrenu girdimas turbūt visų egzodo kūrėjų eilėraščiuose, prozoje, dramose. Skiriasi atsako į šį šauksmą būdai – neviltingas Mackaus, elegiškas Aisčio, vilties ir pirmapradžio lietuviško buvojimo kupinas Bradūno, tautą žadinęs ir pažadėton laisvės žemėn lydėjęs Brazdžionio, skepsiu ir įtampa žymėtas Niliūno. Vis vyrų balsai. Moterų – tylesni, retesni, prasiskverbę pro moteriškų ir motiniškų rūpesčių klodus, įgavę savosios gelmės. Pradmeniškas daiktų, nebetekusių savo vardų, ir naujų bevardžių, todėl bežadžių, daiktų pojūtis aštriausiai užfiksuotas būtent moterų – Liūnės Sutemos, Julijos Švabaitės. Atsiveria būties bergždumas:

Dobilų laukai rugsėjy / Mano sapnuose pageltę, / Ir nei vieno žiedo, / Ir nei vieno / žiedo...// O rugsėjo žemė, / Žemė mano brolio, / Saldi, / Saldi. (12)

Neturėjimas – saldi prarastis, neatitaisoma. *O tėviškėj, vaikeli, / Jau kitos obelys – Iš motinos laiško*. Atsidūrus Australijoj slegia kaitra, sausra, šiurkšti žolė – mackiškas ištuštėjimas, dvasios sausra. Ir prisimenamas lietuviškas kaitros metas – rugiapjūtė. *Nes rugiapjūtė pabaigta, / Nes rugiapjūtė jau seniai...* Telikus alinanti kaitra ir užmirštas tėvo dalgis; taip atsiskiria daiktai nuo darbų, dirbamų tik atmintyje, mintyse, paliktos žemės plote.

Antrajame eilėraščių rinkinyje *Septyni saulės patekėjimai* pirmasis, svarbusis eilėraštis *Netaisysiu namų* savuoju atsisakymu pabrėžia nenamų jausmą, nesusitaikymą su svetima žeme. Išryškėja individualus Švabaitės stilius – daiktiška, reikmeniška kalbėsena, būties vaizdų konkretumas, išsiskleidžiantis iš raiškių kasdienybės kontūrų. Prarasti, nutolę daiktai aplink save skleidžia ilgesio ir nesugrįžimo aurą, jų pakanka kurti savaime skaudžią išgyvenimų erdvę.

Moterišką rūpesčio pasaulį ir "virtuvės dievą", kaip įvardina poetė, sutaiko vijoklis, sulaikantis srūvantį laiko smėlį ir šeimos pilnatvės minutes. Vijoklis, kambarinė gėlė puansetija, vijoklinės rožės įprasmina tą naminių darbų kaleidoskopą, kurį poetės / mamos / virėjos judesys vis vien geba transformuoti į grožio sodinimą – rožių "ligos" išplitimą mieste. Kuris pašaukimas stipresnis – kuriančios naują gyvybę moters ar įkvepiančios naują dvasią poetės, sugebančios tai nusakyti? Štai subtilios moteriškos išminties eilutės:

Sekmadienis yra brangiausia / ir trumpiausia / mūsų gyvenimo diena, / kur susitinka ir išsiskiria / visokie žemiški džiaugsmai, / ir abejojimus jungiančios lūpos / yra maža dalelė meilės / prieš ilgas ir šiurkščias šešių dienų naštas - - - (73)

Poetės Julijos Švabaitės-Gylienės pagerbimas Kauno Maironio Literatūros muziejuje. Iš k. Virgija Paplauskienė, Maironio Kultūros muziejaus vedėja išeivijos reikalams, jos vyras Antanas Paplauskas, Aldona Ruseckaitė, Maironio muziejaus direktorė, Julija Švabaitė-Gylienė (viduryje)

Svarbi Švabaitės poezijoje ta moteriškoji gija, įimanti ir motinos, dukters, bičiulės, bendraklasės pareigas. Išsakydama savąją išeivės, palikusios gimtus namus ir artimiausius žmones, patirtį Švabaitė lieka imliai jautri kitų, pasilikusiųjų, daliai. *Requiem mano draugams* rodo bendražmogiškai kilnų atvirumą kito likimui ir kančiai, tuo pačiu – taip atspindimai tautos tragedijai, nežmoniško XX amžiaus vidurio dramai, palietusiai daugelį tautų. Neatsisakoma regėti skausmo, jį išgyventi. Poetė gyva ne tik nostalgiškomis praeities vizijomis, ji gyva tautos kančios dabartimi ir nesena istorija, iškylančia draugų, jau nesutiksimų, veiduose ir veidais.

Ornamentinį lietuviškumą poetės eilėraščiuose pakeitęs gyvas išgyvenimas, kentėjimas, tas Šilbajorio mąstant apie Mackų postuluotas gebėjimas kentėti už visą skausmą ir visą siaubą. Rašydamas apie *Žiemos erškėčius* Šilbajoris sako: "O mūsų tautos praeitis šiame amžiuje susideda iš atliekų, griuvėsių, užkastų, užmirštų daiktų, neužmirštų nuoskaudų, pažeminimų, neišraudotų ašarų, neatpirktų kalčių" (Šilbajoris Rimvydas. *Erškėčių šventovė. Literatūra ir menas,* 1996 kovo 9, p.3). Švabaitės poezija neregistruoja smulkmenų, jomis nepiktnaudžiauja. Atvirkščiai – apvalo eilėraštin patekusius daiktus, nuotaikas, prisiminimus iki raiškaus grynumo, iki nuogos šerdies.

Gavėnios metas baigėsi, / atpirkto medžio rūbas plyšta balandžio saulėje. / Nelauk šimto dienų prisikėlimui, / o vargše siela... (90)

Eilėraštis formuojasi ir iš to, kas nepasakyta, ko esama už kalbos, jos sukuriamo vaizdo. Lapojimas – medžio atpirktas prisikėlimas. O kada žmogaus? Grįžtant prie lietuviškumo ornamentų:

Velykų rytą / karaliaus juokdario – poeto lūpos / rašo žilvičių raštą. / Plonytį raštą nuo krūtinės / tirpdo vaikiškas, žalias / angelo sparnas. // Kam reikia tavo plunksnos, / angelo sparno? / Tiem, kuriem buvo skir ta, / kėlėsi - - - / Kam reikia tavo burnos / žilvičių raštui? (91)

Neprisikėlusių prisikėlimui ar atpirkimui? *Burna žilvičių raštui* veikia kaip lemianti, įpareigojanti, įsisąmoninta jėga, negalinti būti nutildyta.

Julija Švabaitė – aukštojo humaniškumo poetė, savo gyvenimą įspraudusi į moters – Antigonės, Penelopės, Motinos – pareigų rėmus. Tai, kas pro juos išsiveržė, išsiliejo poezija, srovenančia ties pat gyvenimo ir meno sankirtos riba.

Šildom ir šildom naktį dieną / pieno buteliukus, / paraudusiom rankom džiaustom / vystyklus / ant smegenų virvės (225) , – rašo ji liūdnąja seserimi vadinamai Liūnei Sutemai. Bendras rūpestis savaisiais praauga tik šeimos ratą, pasirodo esantis nenuilstančio mintijimo apie Lietuvą dalis: *O tu laistai ir laistai / lietuviškus kapus / lyg visą Lietuvą* (250). Nesuklyskime manydami ir autorės kiek klaidinami, kad negailestingas laiko ir virtuvės dievas išblaškė jos kūrybines galias ir nuvargino jautrią menininkės širdį. Ciklas Čiurlioniui *Pro juodąjį vualį*, bičiuliams Petravičiams *Čiulbėkite, lakštingalos* rodo poetės galias suvokti patį kūriniškumą, susieti į viena liaudies meno, kūrėjų gyvenimų, kūrinių išgyvenimo pagavas, išgauti simfonišką lietuviškumo esencijos skambėjimą.

Juozo Keliuočio idėjos Rokiškyje

REDA KISELYTĖ

Prasmingą istorijos metraštį rašo Laikas... Nelengvu laiku gyveno kritikas, estetikas, publicistas, prozininkas, žurnalo *Naujoji Romuva* steigėjas ir redaktorius Juozas Keliuotis. Terorizuotas ir ignoruotas... Apie asmenybes nėra lengva rašyti, tiksliau pakartoti tai, kas jau žinoma... Kartoti ir nesistengsiu, bet apžvelgsiu keletą svarbesnių bruožų, kurie verti nepaprasto dėmesio. Rugsėjo pradžioje Rokiškio krašto visuomenė paminėjo iškiliausio tarpukario Lietuvos kultūros veikėjo 105-ųjų gimimo metinių sukaktį. Svarbiausia tai, kad prie šio jubiliejaus eita sistemingai. Rokiškio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje pastoviai kaupiama informacija apie įžymius kraštiečius, ne išimtis ir rokiškėnas Juozas Keliuotis.

2004 m. vasario 16 d. įamžintas ne tik gerbiamo Juozo Keliuočio, bet ir jo brolio mokytojo, poeto atminimas. Alfonsas Keliuotis taip pat dirbo žurnalo *Naujoji Romuva* administratoriumi. Sukaupus unikalų rankraštinį brolių palikimą rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje įsteigtas Juozo ir Alfonso Keliuočių palikimo studijų centras, 2005 m. lapkričio 8 d., tęsiant atminimo įamžinimo veiklą, centras įregistruotas kaip nevyriausybinė organizacija. Taip ir tęsėsi dar gilesnė ir prasmingesnė brolių Keliuočių kūrybinio palikimo įamžinimo veikla. Ne tik rokiškėnai, bet ir atvykę į Rokiškio rajono savivaldybės biblioteką svečiai gali susipažinti su nuolat veikiančia paroda *Juozo ir Alfonso Keliuočių kūrybinis palikimas*.

Juozo Keliuočio viešoji biblioteka Rokiškyje, kur posėdžiauja kultūros darbuotojai

Džiugu, kad viešosios bibliotekos direktorės Alicijos Matiukienės dėka užmegzti bendradarbiavimo ryšiai su Juozo Tumo-Vaižganto memorialinio muziejaus vadovu Alfu Pakėnu. Šiame muziejuje jau ne kartą rokiškėnai literatai skaitė savo kūrybą, o žurnalo *Naujoji Romuva* bičiuliai Rokiškyje tapo nuolatiniais svečiais. Malonu ir tai, kad *Naujosios Romuvos* Juozinės švenčiamos ne tik didmiesčiuose, bet ir Rokiškyje.

Rokiškio krašto žemėje ryškiu spinduliu nušvito krašto kultūros žurnalo *Prie Nemunėlio* leidybos atnaujinimas. Šis kultūros reiškinys taip pat buvo siejamas su įžymaus kultūros veikėjo Juozo Keliuočio žurnalo *Naujoji Romuva* įsteigimo 75-mečiu ir tuometinio laikraščio *Prie Nemunėlio* redaktoriaus Alfonso Keliuočio 95-osiomis gimimo metinėmis. Šiandien kyla nauji sumanymai ir toliau tęsti Rokiškio krašto kultūros žurnalą *Prie Nemunėlio*.

Rugsėjo pradžioje, kultūros, švietimo įstaigų darbuotojai, senoji Rokiškio krašto inteligentų karta skubėjo į Rokiškio rajono savivaldybės biblioteką, kurioje vyko kraštiečio Juozo Keliuočio 105-ųjų gimimo metinių konferencija. Iškilmingą akimirką pajuto konferencijos dalyviai, kai Rokiškio rajono savivaldybės viešajai bibliotekai buvo suteiktas Juozo Keliuočio vardas. Nuo tos akimirkos iškaba byloja apie kraštiečio Juozo Keliuočio kūrybinio palikimo įamžinimą ir sklaidą.

Konferencijos dalyviai išklausė įdomių pranešimų. Filosofas Romualdas Ozolas giliai gvildeno temą *Juozas Keliuotis – moderniojo nacionalizmo pradininkas*; vaizdingu pasakojimu auditoriją sužavėjo Juozo Tumo-Vaižganto muziejaus vedėjas Alfas Pakėnas, siedamas pranešime dvi asmenybes Juozą Tumą Vaižgantą ir Juozą Keliuotį. Vilniaus universiteto žurnalistikos instituto direktorius Andrius Vaišnys skaitė pranešimą *"Naujosios Romuvos" įtaka lietuviškosios fotografijos brandai*, o kuklusis žurnalo *Naujoji Romuva* vyriausiasis redaktorius Andrius Konickis prisipažino, kad "...visi tiek daug kalbėjo..." Gerbiamo redaktoriaus tema buvo: *Kuriant šiuolaikinį kultūros žurnalą*. Trumpais bruožais Andrius Konickis prisiminė visą eigą, kaip teko dirbti, kad *Naujoji Romuva* gyventų. Konferencijoje dalyvavęs literatūros tyrinėtojas, prozininkas, poetas, publicistas Viktoras Alekna, buvo tiesiog neišsemiamas, o jo žinių, patirties, prisiminimų kraitė neišsenkanti.

Nukelta į 11-tą psl.

"Moteris su lauko gėlėmis"

Gražina Ramoškaitė-Gedienė. Knyga apie Nijolę Miliauskaitę. Vilnius, AB "Vilpsa", 2003

Tiems, kam teko susipažinti su Gražina Ramoškaite-Gediene, išliks atmintyje jos ramumas, santūrumas, paprastumas. Ramus, tylus balsas. Jos buvimas šalia neužgožia, netrikdo, tačiau ji – ramstis kitam. Lyg visai nenorinti būti pastebėta, pamatyta, ji tarsi stumteli į priekį savo vyrą, garsų Lietuvos poetą, pati palikdama jo šešėlyje.

Tie, kuriems teko skaityti jos, vienos iš žymesnių lietuvių literatūros kritikių, darbų, išliks jos įžvalgumas, profesionalumas, sugebėjimas pastebėti tai, ko literatūros kūrinyje gal ir nepastebi skaitytojas. Meilės ir šilumos pilna jos knyga *Moteris su lauko gėlėmis* apie poetę Nijolę Miliauskaitę. Dėmesys žodžiui, sakiniui, detalei, palikta daug vietos pačiam skaitytojui pamąstyti ir suprasti, kas glūdi tame žodyje ar iš pirmo žvilgsnio atrodančioje nesvarbioje detalėje. Bet tai ir yra talentas. Pasakyti – neįkyrint, neperšant, nepamokslaujant, tik mylint ir gerbiant tai, apie ką sakai... Taip, kaip sakai apie geriausią ir artimiausią draugę, kurią pažįsti nuo ankstyviausių jaunystės laikų ir kurią vertini ne tik dėl to, kad ji tampa Valstybinės premijos laureate, žinoma Lietuvos poete, kurios pirmąsias eiles labai teigiamai įvertina rimti Lietuvos poetai ir literatūros kritikai

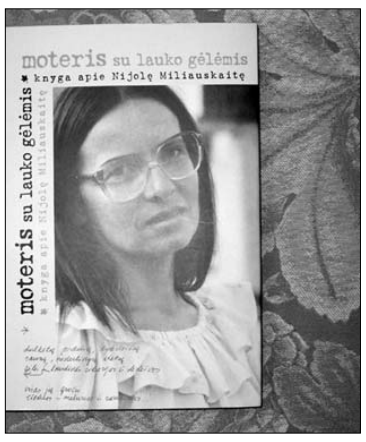

J. Vaičiūnaitė, V. Rubavičius, S. Geda, V. Daujotytė, K. Nastopka, R. Šilbajoris ir kiti. Ši knyga todėl ir šviesi, kad joje labai daug meilės. Pasiilgimo. Skaudėjimo. Tikro jausmo. Savotiško susitapatinimo su žmogumi, apie kurį rašai.

"Yra žmonių, kurie įeina į mūsų gyvenimą atsargiai, tyliai, beveik nepastebimai, tačiau jame pasilieka daug ilgiau, nei įsiveržusieji su fanfaromis, griaustiniu ir žaibais. (…) ... ji (Nijolė Miliauskaitė – R.Ž.) man pasirodė tarsi šešėlis Vytauto P. Bložės" – atsiminimuose rašė J. Ivanauskaitė. Šešėlis kito garsaus Lietuvos poeto, savo vyro, kuriam, jau labai sunkiai sirgdama, tempdavo sunkius mineralinio vandens butelius, kurio eiles jau labai skaudančia ranka perrašinėdavo ir kuriam bijojo pasakyti, kad serga baisia liga – kad nesužeistų ir neįskaudintų...

"Nepridėjo jai sveikatos ir tolima kelionė su Vytautu (Blože – R.Ž.) į Ameriką. Ko gero, ji atidavė tai kelionei paskutinius savo jėgų likučius", rašo knygoje Gražina Ramoškaitė, po kelerių metų pati, sirgdama tokia pačia liga, lydėjusi savo vyrą į Kanadą.

Dabar, kai skaitau dar kartą šią knygą, knygos autorė ir knygos herojė atrodo dar labiau supanašėjusios: panašūs gyvenimai, panašūs likimai, toks pats vertybių suvokimas, toks pat kuklumas ir atsidavimas artimui, panašus į savęs išsižadėjimą – kad tik jam, tam kitam, būtų geriau...

Rima Žemaitytė-De Iuliis

Šokių aidai

Lietuvos dainų ir šokių šventėje

RITA KARASIEJIENĖ

Prabėgo vasara. Sulaukę rudens prisimename nuveiktus darbus, dalinamės įspūdžiais, aptariame matytus renginius, vertiname savo veiklą. Šių metų vasara tautinių šokių mylėtojams buvo gausi renginiais. Kanados šokėjai (šokių ansambliai "Gintaras", "Atžalynas", "Gyvataras") dalyvavo Lietuvos dainų ir šokių šventėje. Sėkmingai šoko šokių dienos programoje "Lino sakmė". Nors šventės Lietuvoje be lietaus nebūna, ir šį kartą mes, kanadiečiai, išgyvenome lietaus, džiaugsmo, šokio dienas Kaune. Grįžome laimingi ir didžiavomės, kad sėkmingai atstovavome Kanadai šioje šventėje. Šokių mokytojų dėka tautinis lietuvių šokis Kanadoje yra populiarus ir mėgstamas. Mat turime puikių mokytojų. Sėkmingai "Gintarui" vadovauja R. Jonušonis, "Atžalynui" – I. Urniežius. Gražiai dirba Hamiltono "Gyvataras", vadovaujamas I. Žukauskaitės.

Rugpjūčio 13-20 d.d. Lietuvių tautinių šokių institutas surengė lietuvių tautinių šokių mokytojų kursus "Dainavos" stovyklavietėje, Mičigane. Aptarėme įvykusią Lietuvoje šventę, pasidalinome įspūdžiais. Su naujomis jėgomis apsvarstėme būsimos XIII-osios Lietuvių tautinių šokių šventės programą. Šios šventės meno vadovė – D. Varnienė, kuri ilgus metus darbuojasi su LB "Spindulio" ansambliu Los Angeles, CA. Šiame mieste tikimės sulaukti gausaus šokėjų būrio. Tikiuosi, kad tradiciškai Kanados šokėjai ir šioje šventėje dalyvaus gausiai.

Rugsėjo mėnuo mane pradžiugino galimybe pabuvoti vėl Lietuvoje. Maloniai sutikus KLB krašto valdybai, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos respublikos vyriausybės finansavo mano kelionę į Lietuvos šokių mokytojų choreografų kursus. Š.m. rugsėjo 18-23 dienomis Lietuvoje, Nidos Kultūros ir turizmo informacijos centre "Agila" vyko šalies šokių mokytojų, choreografų kursai, rengiami Lietuvos liaudies kultūros centro choreografijos skyriaus (vad. S. Einikytė, G. Kasperavičiūtė). Kursuose dalyvavo 102 mokytojai. (JAV atstovavo D. Varnienė, I. Mikuckis, Kanadai – R. Karasiejienė).

Kursuose buvo pateiktos tautinio šokio mokymo metodikos. Parodomąsias pamokas vedė A. Gružienė, Z. Adomaitienė, A. Rickevičienė. Etnografinę mokomąją medžiagą pateikė A. Vakarinienė. Šokio aprašymo pamokas vedė L. Kisielienė. Kursuose naujas ir populiarias tautinių šokių kompozicijas pateikė ir išmokė L. Kisielienė, V. Mačiulskis, Z. Adomaitienė, I. Baltikauskaitė, V. Usovas, V. Paulauskas, K. Nainienė, A. Butkauskaitė, A. Rickevičienė. Vakarais kursų dalyviai bendravo, pasidalindami įspūdžiais apie gerąją metodinę patirtį. D. Varnienė informavo apie įvyksiančią XIII-ąją Lietuvių tautinių šokių šventę Los Angeles ir pakvietė dalyvauti šokių grupes iš Lietuvos.

Laisvalaikiui buvo sudarytos įvairios galimybės susipažinti su Kuršių Nerijos gamta, istorinėmis vietovėmis. Pas Neringos vicemerą A. Burkšą kursų delegacija buvo supažindinta su UNESCO paveldu – Kuršių nerija. Grįžau sukaupusi daug metodinės medžiagos, kurią stengsiuos perduoti jaunesniems vadovams.

Nidoje delegacija pas vicemerą A. Burkšą. Iš k.: R. Norvilienė, R.Karasiejienė, L. Kisielienė, vicemeras A. Burkšas, D. Varnienė, Z. Adomaitienė, S. Einikytė, G. Kasperavičiūtė, I. Mikuckis

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Žurnalistė Gražina Sviderskytė, kartu su istoriku dr. Arvydu Anušausku trejus metus narplioję paslaptingiausius Lietuvos istorijos vingius, pagaliau baigė kurti TV dokumentinį serialą *XX amžiaus paslaptingieji archyvai*. Jame gvildenamos prieštaringos, keblios, mažai tyrinėtos XX š. Lietuvos istorijos temos, per karus, okupacijas iškraipyti faktai ir išslaptinti archyvuose saugoti dokumentai. Serialui buvo pasitelkta ne tik Lietuvos centrinio archyvo, Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenys, bet ir istorinė medžiaga rasta Lenkijoje, Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Vokietijoje, D. Britanijoje, JAV bei Izraelyje. Ypač vertingi buvo Lenkijos karinių archyvų duomenys, kuriuos jie kruopščiai saugo. Buvo panaudotos ir kelių valandų trukmės kino kronikos.

Serialo režisierė, scenarijaus autorė ir gamintoja G. Sviderskytė tikina, kad 15 dalių seriale jau plačiai žinoti faktai atsiskleis naujoje šviesoje, jų interpretacija kels naujų klausimų. Kiekvienoje serialo dalyje iškelta vis kita istorijos mįslė. Tirti ir dešimtmečiais vystęsi įvykiai, ir vos kelias valandas trukę reiškiniai. Pasak režisierės, "istorinių reiškinių yra tiek daug, kad vadovėliuose jie netelpa. Istorikai tik apgraibomis ir paviršutiniškai tegali surašyti į knygas tai, ką būtų galima analizuoti kur kas išsamiau". Ano meto tikrovei atvaizduoti buvo kuriamos ir vaidybinės scenos: talkino apie 40 žinomų aktorių ir mėgėjų, daugiau nei 100 karių – šaulių, parašiutininkų, pilotų, jūrininkų, pėstininkų. Filmavimo scenos buvo kurtos autentiškame istoriniame fone, filmuojama buvo pagal tikras to meto aplinkybes – alinančiame karštyje, spiginančiame šaltyje, dieną ir naktį. Muziką serialui sukūrė Eimantas Belickas ir Meinardas Brazaitis.

Kauno simfoninis orkestras, po vasaros koncertų Rygoje, Latvių vienybės rūmuose bei Italijoje surengtame W.A. Mozarto kūrybai skirtame Marrucino festivalyje, rugsėjo 21 d. pradėjo naują kūrybinį sezoną. Pirmame sezono koncerte su orkestru pasirodė ir žinomas kaunietis smuikininkas Vilhelmas Čepinskis. Kadangi Kauno filharmonijos salė šiuo metu remontuojama, šis 60 muzikantų vienetas žada su Kauno valstybiniu choru surengti nemažai koncertų Lietuvos provincijoje ir didžiuosiuose miestuose. Jų programoje bus W.A. Mozarto *Requiem* bei kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko 100-sioms gimimo metinėms skirta oratorija *Juodasis laivas*. Orkestras planuoja vėliau dalyvauti Edward Griego kūrybos bei Jaunųjų atlikėjų festivaliuose.

Prano Domšaičio galerijoje Klaipėdoje rugsėjo pabaigoje buvo atidaryta svarbaus istorinio įvykio – Tilžės taikos sutarties 200-jų metinių sukakčiai skirta paroda *Tilžės taika. Gyvenimas šiapus ir anapus Nemuno*. Tilžės taikos sutartį 1807m. liepos 7 d. ant plausto Nemune netoli Tilžės miesto pasirašė Prancūzijos imperatorius Napoleonas Bonaparte, Rusijos caras Aleksandras I ir Napoleono nugalėtos Prūsijos karalius Friedrich Wilhelmas III. Šia sutartimi buvo įsteigta nuo Prancūzijos nepriklausoma Varšuvos kunigaikštystė, kurią sudarė Prūsijai po Lietuvos-Lenkijos padalinimo tekusi teritorija ir Lietuvos Užnemunė. Parodoje vokiečių fotografo Martin Rosswog ir istorikės, rašytojos, filmų režisierės Ulla Lachauer darbai, kuriais norima parodyti, kaip po dviejų diktatūrų teroro Tilžės, dabar vadinamo Sovetsku, miestas ir apylinkės pasikeitė. Parodoje galima pamatyti įvairių fotografijos perspektyvų: panoraminių ir detalių, interjero stilių ir žmonių portretų. Parodą surengė vokiečių Goethe-Institut Vilniuje kartu su Vokietijos kultūros forumu Rytų Europai ir Vokietijos federacijos įgaliotiniu kultūrai ir žiniasklaidai. Paroda tęsėsi iki spalio 23 d.

Ulla Lachauer jau ir anksčiau domėjosi Rytprūsių ir Mažosios Lietuvos – abiejose Nemuno pusėse — gyventojų II Pasaulinio karo metų ir pokario laikų vargais ir jų likimais. Gimusi 1951 m. Ahlen mieste, Vakarų Vokietijoje, Giessene ir Berlyne studijavo istoriją, filosofiją, politinius mokslus, 1994 m. išleista jos pirmoji knyga *Tiltai iš Tilžės.* Antroji jos knyga *Rojaus kelias*, išleista 1996 m., apie Rytprūsių ūkininkės Lenos Grigoleit vargus ir jos likimą, tapo viena populiariausių knygų Vakarų Vokietijoje. Kitoje savo knygoje *Rytprūsiški likimai* ji aprašo Klaipėdoje, Tilžėje, Mozūrijoje, Gumbinės apskrityje, Kuršių nerijoje gyvenusių žmonių biografijas. Šioje knygoje ji atskleidžia ne tiek bendrą šių žmonių likimą, bet parodo, kad tremtis – tai ne grupinė patirtis, o labai skirtingos asmeniškos tėviškės praradimo dramos. Pastarosios dvi knygos yra išverstos į lietuvių kalbą. Jų leidybą parėmė Lietuvos kultūros ministerija ir vokiečių Goethe-Institut. **GK**

Prisikėlimo
Kredito Kooperatyvas
3 Resurrection Rd. Toronto, Ontario M9A 5G1
Tel.: 416-532-3400 Fax: 416-532-4816
Anapilyje: Tel.: 905-566-0006 Fax: 905-566-1554

KASOS VALANDOS: pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštad. nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmad. nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: antrad. nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtad. nuo 12 v.d. iki 7 v.v. ir penktad. nuo 11 v.r. iki 6 v.v.; sekmad. nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.

AKTYVAI per 75 milijonus dolerių

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	3.00%	Asmenines paskolas nuo	7.25%
180-364 d. term. ind.	3.00%		
1 metų term. indėlius	3.50%	Sutarties paskolas nuo	7.25%
2 metų term. indėlius	3.60%	Nekiln. turto paskolas:	
3 metų term. indėlius	3.65%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
4 metų term. indėlius	3.70%	1 metų	6.05%
5 metų term. indėlius	3.80%	2 metų	6.15%
1 metų "cashable" GIC	3.75%	3 metų	6.35%
1 metų GIC-met. palūk.	4.20%	4 metų	6.40%
2 metų GIC-met. palūk.	4.25%	5 metų	6.50%
3 metų GIC-met. palūk.	4.30%		
4 metų GIC-met. palūk.	4.40%		
5 metų GIC-met. palūk.	4.45%		
RRSP, RRIF "Variable"	3.00%		
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	4.60%	Su keičiamu nuošimčiu	
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	4.70%	1, 2, 3 metų	6.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	4.75%		
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.85%		
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	5.00%		
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%	*Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas*	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	1.00%		
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%		
Amerikos dol. GIC 1 metų term. ind.	4.25%	*Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas*	

KELIAUJANT Į EUROPĄ NEUŽMIRŠKITE ĮSIGYTI
AMEX EURO ČEKIŲ
NAUDOKITĖS *"INTERAC-PLUS"* KORTELE

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.rpcul.com

YPATINGŲ NUOŠIMČIŲ INDĖLIAI*
(SPECIAL GIC*)
NEŠA SUDĖTINES PALŪKANAS:
(COMPOUNDED YIELD)

		SUDĖTINIŲ PALŪKANŲ ĮPLAUKA
1 METŲ	5.00%	5.00%
2 METŲ	5.00%	5.125%
3 METŲ	5.00%	5.254%
4 METŲ	5.00%	5.388%
5 METŲ	5.00%	5.526%

*metų pabaigoje nemokama papildomų palūkanų
PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

ORTODONTĖ
Dr. Skaistė Našlėnaitė
D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCD (C)
Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West
(*prie naujos 'PARAMOS'*)
Toronto ON, M8W 1C5
Tel. (416) 207-0885
Kviečiame mažus ir didelius!

FSFG Realty Corp. BROKERAGE*
5650 Yonge Street, Suite 1508
Toronto, ON M2M 4G3
Laima Sližauskas
pirkimo ir pardavimo atstovė
Ruošiatės pirkti namą? Kreipkitės, nenusivilsite.
Turite sunkumų gauti paskolą? Kreipkitės, padėsime.
TEL: 416-227-2000 416-803-9133 (neš.)
FAX: 416-227-2008 el.paštas: laimaslz@yahoo.ca
*Independently Owned and Operated, REALTOR®

Svečiai iš Pasvalio

ANTANINA URMANAVIČIENĖ

Gražų susitikimą su Pasvalio katalikių moterų draugija padiktavo mano pažintis su Pasvalio aktyviąja kraštotyrininke mokytoja Vlada Čirvinskiene. O su ja buvo lemta susitikti ir susipažinti Vilniuje Lietuvos mokyklų kraštotyros konferencijoje.

Vlados ramybę jau senokai šalin nustūmė atkaklusis noras pamatyti Dzūkiją, apdovanų gavę, maloniai išlydėti svečiai nuskubėjo į Dailiųjų amatų mokyklą, kur jų laukė šios įstaigos vadovė Laimutė Šiušienė.

Jaunųjų rankomis paklūsta vytelės ir medis, ir molis

Mokyklos kieme svetelius su gražia dzūkiška sutiktuvių daina pasitiko Alytaus dzūkų kultūros draugės Dzūkų pulkucio "Šilagėlės" dainininkės. Direktorė Laimutė Šiušienė gražiai sutikusi pasvaliečius,

Atvyko pasvaliečiai. Priekyje vadovė Vlada Čirvinskienė

lankyti jos sostinę Alytų. Šiais metais ji tvirtai pasiryžo įgyvendinti savo svajonę – surengti tolimą ir geidžiamą išvyką Dainavos šalin – aplankyti garsiuosius visoj Lietuvoj Pivašiūnuose Žolinės atlaidus, pabendrauti su Dievo Motina, papasakoti jai savo nuoskaudas, pasiskųsti negaliomis, paprašyti Jos užtarimo, liūdesy paguodos.

Po atlaidų į muziejų

Per 50 pasvaliečių grupę, buvusią Pivašiūnuose Švč. Mergelės Marijos Dangun ėmimo atlaiduose, labai šiltai pasitiko Alytaus Kraštotyros muziejaus direktorė Audronė Jakunskienė. Gražioje salėje, patogiai įsitaisę, svečiai įdėmiai klausėsi įdomaus, nuoširdaus pasakojimo apie muziejaus įsteigimo prasmę, veiklą, naudą, žmogaus dvasinių poreikių tenkinimo galimybes. Daug tą dieną, būdami muziejuje, sužinojo pasvaliečiai apie Alytų, jo praeitį, susipažino su Alytaus miesto šviesuoliais.

Šiltai atvykėlius priėmė dzūkiška pirkia. Ne vienam pasirodė, kad marga skarele ryšanti senolė pakvies svetelius užeit į vidų, sodins už plataus stalo po "abrozais", ištrauks iš didelio pečiaus puodą su kvepiančiais kopūstais, vaišins su keptom bulvėm, paskui duos bandų, iškeptų ant kopūsto lapų. O kaip visa tai artima, miela širdžiai pabuvojus kraštotyros muziejaus dzūkiškoj pirkelėj ir pamačius mėlynakio lino visą gyvenimą Lietuvoje.

O pasvaliečių vadovė Vlada ir sakė: "Čia pamatėm visų laikų Dzūkiją, – Prisiminėm savo kraštietį, narsų savanorį Antaną Juozapavičių, gynusį Lietuvos nepriklausomybę ir praliejusį kraują Alytaus žemėje". Šiltai muziejaus direktorės Audronės sutikti, dzūkų kultūros leidiniais *Dainava* jiems plačiai, įdomiai papasakojo apie šią ypatingą Dzūkijoj mokyklą, galbūt tokią vienintelę Lietuvoj. Klausėsi svečiai susidomėję, tylūs apie šią mokslo šventovę, jos praeitį ir atgimusią, gražią, išaugusią, populiarėjančią, sulaukusią šių dienų.

Be vidurinio išsilavinimo jaunieji turi visas galimybes dvasiškai atsiskleisti, save surasti, širdžiai patrauklioje srityje įgyti patirties, įgūdžių ir tobulėti. Moksleivių rankoms paklusnios vytelės virsta puikiomis pintinėmis, lėkštėmis, nuostabiais suvenyrais, o medis – skulptūromis, žmogum prakalba. O kiek fantazijos, išradingumo įsikūnija rankdarbiuose, siuviniuose!

Mokyklos vadovė mielai kviečia svečius trumpai ekskursijai po mokyklą, pasižvalgyti kabinetuose. Rankų gaminiai, nauja ištaiginga medinė gražuolė – pirkia, tvarka žadino pasvaliečių širdyse teigiamas emocijas. Direktorė priminė, kad mokytis į šią mokyklą atvyksta mokiniai iš visos Lietuvos. Buvo suradę kelelį ir iš lietuviškos salelės – Pelesos Gudijoje.

Prie bendro stalo tvirtėjo per Žolinę užsimezgę draugystės ryšiai, kūrėsi ateity susitikimų planai. Dzūkų pulkucis dėkingas Alytaus kraštotyros muziejaus direktorei Audronei Jakunskienei ir Dailiųjų amatų mokyklos vadovei Laimutei Šiušienei už nuoširdų svečių priėmimą (ne darbo metu).

Dzūkiška daina – širdies atgaiva

Norėjo, labai norėjo pasvaliečiai išgirsti gražią dzūkų tarmę, pasiklausyti skambių, dzūkiškų dainų, poringių. Mokyklos scenoje Dzūkų pulkucio šauniosios "Šilagėlės" ansamblio dainų atlikėjos: Anelė Markevičienė, Vitalija Kašėtienė, Rita Stanevičienė, Izabelė Satkauskienė, Razvita Kriščiokaitienė. Savo programą pradėjusios skirdamos dzūkišką dainą Alytui. Nepakartojamai nuostabiai skambančiose dzūkiškose dainose atgijo senovė su savo papročiais. Susitinki su meilės ir gerumo stokojančia savo jaunai marčiai anyta, su jauna dzūkaite, ravinčia rūteles daržely, su dzūku partizanu, išgyvenančiu sunkią kovotojo dalią.

"Šilagėlės" ansamblis gali didžiuotis, turėdamas savo solistes: Vitaliją ir Ritą. Gražiai, labai gražiai kerėdama jausmus, skambėjo svečiams atliekama Vitalijos *Karūnėlė*. Linksmą vaizdelį parodė *Katriulė su Maruli* – trumpalaikiu susibarimu ir ilgalaikiu susitaikymu. O malonūs klausytojai iš Pasvalio atrodė visai nuovargio neragavę, dainininkes apdovanojo ilgais plojimais, kurie prašėsi pakartojimo. Taigi svečiai plojo, už dainas dėkojo.

Gražu ir įdomu Pasvalio žemėj

O ir pasvaliečiai netuščiomis atvažiavo: su dainomis, su pasakojimais apie Pasvalio kraštą. Išvykos rengėja Vlada gražiai, įdomiai pristatė Pasvalio krašto žymiausias vietas, paminklus, piliakalnius: Žalsvasis šaltinis, Skalių kalnas, dubenėtieji akmenys, Migonių piliakalnis, Pasvalio parkas, paminklas rašytojai Gabrielei Petkevičaitei-Bitei, Lietuvos atgimimo veikėjui Petrui Vileišiui. Per kraštą teka Mūša ir Lėvuo.

Poledyniniu laikotarpiu susidarė gipso intarpai. Jiems tirpstant po žeme susidaro ertmės ir žemė virš jų įsmunka. Taip atsiranda smegduobių. 1989 m. "Baltijos kelio" metu šalia Pasvalio, Kryžių slėny buvo pastatyta šio įvykio atminimui grupė koplytstulpių. Gražiai skambėjo pasvaliečių moterų ansamblio dainos.

"Šilagėlės" ansamblio dainininkės, su daina pasitinkančios svečius iš Pasvalio

(Ntrs. A. Urmanavičienės)

Žemaičių kerštas

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Ar už nepelnytą kukučiais pravardžiavimą (turbūt Marcelijaus Martinaičio *Kukučio baldės* bus prasikaltę), ar už pelnytai atstatydintą prezidentą žemaitį, keli žemaičiai pasišovė lietuvių tautai keršyti. Iš pirmo žvilgsnio naiviai ir juokingai atrodo tas kerštas, tačiau, kai mūsų valstybinės institucijos iš didelio nerašto pridaro visokių akibrokštų, galima sulaukti visai nejuokingų pasekmių. Ko vertas vien Konstitucinio teismo nesenas "išaiškinimas" dėl pilietybės!

Antai, kietasprandis telšietis Antanas Kontrimas, ant savo barzdos kilojantis bačkas ir mergas, neseniai savo itin žemą vidinę kultūrą demonstravęs užsienyje ir vienoje Lietuvos TV komercinio kanalo laidoje, turi Teisinių institucijų departamento prie Teisingumo ministerijos raštą, kuris leidžia jam pase įsirašyti tautybę, vietoj lietuvio – žemaitis, o penki naujosios "žemaičių tautos" iniciatyvinės grupės nariai – buvęs seimūnas paksistas Egidijus Skarbalius, minėtas Antanas Kontrimas, Alvydas Jokšas, Arvydas Norvydas, vilnietis Liudvikas Ragauskis – jau ir žemaičių "tautos" registrą kurti sumanė ir pasiskelbė, esą jau 1.5 tūkstančio "tautos" narių suregistravo ir dar dešimteriopai daugiau suregistruoti tikisi. Belieka sulaukti Konstitucinio teismo "išmintingųjų rašto aiškintojų" išvadų, kad į registrą dar galės pakliūti sūduvių, dzūkų ir aukštaičių "tautos". Tik lietuvių tautos nebeliks. O nejuokaujant, broliams žemaitėliams vertėtų pasiaiškinti sąvokos *tauta* reikšmę. Tam užtenka atsiversti *Dabartinės lietuvių kalbos žodyną* ir perskaityti: *Tauta – istoriškai susidariusi žmonių bendruomenė, turinti bendrą kilmę, žemę, kalbą, istoriją, kultūrą*. Galima, žinoma, rasti tautų, kurios kalba keliomis kalbomis, gyvena įvairiose teritorijose, tačiau jas vienija bendras istorinis likimas arba istorinio likimo bendrystė. Tokia yra žydų tauta. Kalba keliomis kalbomis, neturėdama valstybingumo (iki 1948 m.), išsiblaškiusi po pasaulį. Tačiau žydų tautinės priklausomybės saitai matuojami tūkstantmečiais, daugybe pasaulyje garsių vardų, yra itin ryškūs, ženklinti tvirtu istorinio likimo bendrystės ženklu. Žemaičių istorinis likimas lietuvių tautoje nėra koks išimtinis, jis – ženklintas lietuvių tautos bendrystės ženklu.

Iš tikrųjų žemaičiai gali didžiuotis savo atkaklumu siekiant tikslo, išlaikoma gražia tarme bei daugeliu kitų gerų etninių savybių, tačiau ant Lietuvos tūkstantmečio slenksčio (netenka abejoti, kad lietuvių tauta jau buvo iki jos paminėjimo) atsisakyti istorinio likimo bendrystės – protu nesuvokiamas akibrokštas. Lietuvos karalystė 1253 m. buvo sukurta ant kamieninės lietuvių tautos pamatų, pirmoji Lietuvos respublika 1918 m. sukurta ir 1990 m. atkurta tautiniu pagrindu, todėl mintys bei kalbos apie kitokias tautas Lietuvos valstybėje – lengvo pasišaipymo tevertos.

Labai panašu, kad ne žemaičiai iš kultūrinio sugalvojo bei bando kurpti politinį darinį. Iš nesenos patirties mename, kaip sovietai kurstė neva lenkiškus, o iš tikrųjų, – "ant KPSS platformos" partiečių šutvės autonomininkus. Tokie kurstymai, regis, neišnyko iki šių dienų. Ar ne SSRS teisių ir pareigų perėmėja Rusija, skirianti propagandai "artimajame užsienyje" milžiniškas lėšas, bus pakišusi paminėtiems žemaičiams "parapijinį patriotizmą?" Patrauklu ir paranku nedraugiškai kaimynei būtų "nuraminti" susipešusius "mešką" ir "arklį", įvesti čia "tvarką ir teisingumą". Jei Vytautas, siekdamas netrukdomai veikti Rytuose, buvo trumpam užrašęs Ordinui Žemaitiją, tačiau jis 1401 ir 1409 m. skatino bei rėmė žemaičių sukilimus, kol 1411 m. Žemaitiją atgavo bei 1413 m. ją apkrikštijo, tai dabar gal siekiama, kad Žemaitija, kaip užhipnotizuotas triušis, be prievartos eitų Rusijai į nasrus. Kelių naivuolių pasidavimą klastai ar juokingą kerštą valstybei reikia palikti užmarščiai kaip dėmesio nevertą, nevykusį žaidimą.

Juozo Keliuočio...

Atkelta iš 8-to psl.

Rokiškėnai už darbus, tęsiančius Juozo Keliuočio diegtas kultūrines vertybes ir tradicijas, įsteigė literatūrinę premiją. Ji ir buvo skirta *Naujosios Romuvos* vyriausiajam redaktoriui Andriui Konickiui. Neliko nepastebėtas ir literatūrologas Viktoras Alekna. Jo veikla taip pat įvertinta. Po konferencijos rokiškėnai ir svečiai grožėjosi literatūrine-muzikine kompozicija *Kito pasaulio esu žmogus*. Ją atliko aktorius Petras Venslovas ir smuikininkas Tomas Strimaitis. Renginys baigėsi, bet daugelis dar ir dar kartą prisiminė, dalinosi įspūdžiais apie kraštietį Juozą Keliuotį. Konferencijos dalyviai išėjo jau iš Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos, kiekvienam buvo padovanota po informacinį leidinį *Juozo ir Alfonso Keliuočių palikimo studijų centras.*

Gal mes, lietuviai, jau tokie, kad nuolat giliau pasidomime apie tuos, kuriems sekasi, kuriuos įvertinome. Andrius Konickis – Juozo Keliuočio literatūrinės premijos laureatas, kuklus, atviras, paprastas...

Prisimenu kaip 2007-ųjų metų pavasarį gerbiamas redaktorius su *Naujosios Romuvos* bičiuliais viešėjo Rokiškio "Romuvos" gimnazijos Lituanistikos centre. Svečius supažindinau su unikaliomis kolekcijomis: autografuotų leidinių kolekcija, prozininkės, poetės Alės Rūtos autografuotų leidinių kolekcija (Kalifornija), Amerikos lietuvių kultūros archyvo, Kanados lietuvių muziejaus-archyvo, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro (Čikaga) dovanotais leidiniais.

Vyriausiasis redaktorius neužmiršta iki šiol mūsų projekto, net ir jo redakcijos darbuotojos aktyviai prisideda prie Rokiškio "Romuvos" gimnazijos projekto "Autografuoti leidiniai" kaupimo.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 150 milijonų dolerių

MOKA UŽ:
1.25% Taupomoji sąskaita
iki 1.50% kasd. palūk. čekių sąsk.
2.75% už 30-89 d. term. indėlius
3.00% už 90-179 d. term. indėlius
3.00% už 180-269 d. term. ind.
3.00% už 270-364 d. term. ind.
3.50% už 1 m. term. indėlius
3.50% už 2 m. term. indėlius
3.55% už 3 m. term. indėlius
3.70% už 4 m. term. indėlius
3.75% už 5 m. term. indėlius
4.00% 1 m. "Cashable" GIC (min. $75,000)
4.20% už 1 m. GIC invest. pažym.
4.20% už 2 m. GIC invest. pažym.
4.55% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.65% už 4 m. GIC invest. pažym.
4.65% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.75% RRSP & RRIF (variable)
4.60% RRSP & RRIF 1 m.term.ind.
4.70% RRSP & RRIF 2 m.term.ind.
4.75% RRSP & RRIF 3 m.term.ind.
4.85% RRSP & RRIF 4 m.term.ind.
5.00% RRSP & RRIF 5 m.term.ind.
4.30% už JAV dolerių 1 metų GIC
2.00% už JAV dol. kasd.pal.sąsk.

IMAME:
už asmenines paskolas
nuo 7.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
- nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
1 metų 6.00%
2 metų 6.20%
3 metų 6.40%
4 metų 6.60%
5 metų 6.45%
- su keičiamu nuošimčiu 6.25%

DUODAME
- asmenines paskolas
- mortgičius iki 100% įkainoto turto
- riboto kredito paskolas (Line of Credit)
- komercinius mortgičius

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
KANADOS, JAV DOL. IR EURAIS

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

KASOS VALANDOS
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. - 8 v.v.
LN skyriuje - penktad. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.;
Royal York skyriuje - šeštad. nuo 9 v.r. - 1 v.p.p.

SKYRIAI:
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C1 Telefonas: 416 207-9239
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149

THE EXCHANGE · MasterCard · Interac · PLUS

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ONTARIO LAND SURVEYOR
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
40 Burrows Avenue,Toronto, Ontario M9B 4W7
E-mail: tomsenkus@rogers.com
TEL: (416) 237-1893 FAX: (416) 237-0426

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

Sutton GROUP

ANTANAS GENYS

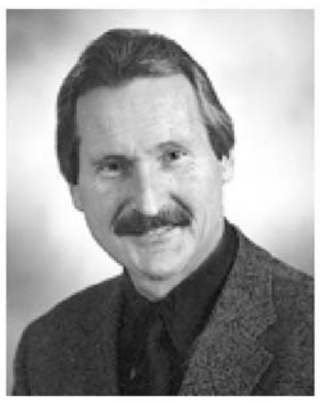

"Jūsų nekilnojamo turto aptarnavimas nuo 1981"
PIRKIMAS ir PARDAVIMAS PATIKIMOSE RANKOSE!
Dėl nuosavybės įvertinimo skambinkite
(416) 236-6000
Sutton Group-Assurance Realty Inc.

KOKIA MANO NAMO/ "CONDO" VERTĖ?
Mielai ir sąžiningai padarysiu nemoką įvertinimą be jokių Jūsų įsipareigojimų.
SKAMBINKITE TIESIOG
TEODORUI STANULIUI, B.A.
416-879-4937

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

SPORTAS

Aistringi žiūrovai Kauno "Žalgirio" ir Vašingtono, DC, "Wizards" rungtynių metu š.m. spalio 19 d. Ntr. A. Navikausko

Kauno "Žalgirio" savaitė Šiaurės Amerikoje

LAURYNAS R. MISEVIČIUS

Lietuvos vyrų komanda "Žalgiris" buvo pakviesta draugiškų varžybų su stipriausia pasaulio lyga laikomos – NBA komandomis. Spalio 15 d. kauniečiai Oakland, CA, žaidė su "Golden State Warriors" krepšininkais, pralaimėdami rezultatu 88:107. Po dienos pertraukos Kauno krepšininkai kovojo su Toronto "Raptors". Šios rungtynės ilgam išliks tiek žalgiriečių, tiek žiūrovų atmintyje – likus nepilnoms 3 minutėms iki 4-ojo kėlinuko pabaigos, "Žalgiris" pirmavo prieš grėsmingus varžovus 99:96 ir, atrodė, bręsta malonus netikėtumas. Deja, kelios abejotinos pražangos kauniečius išmušė iš vėžių, ir pačioje rungtynių pabaigoje buvo nusileista 99:105. Beliko tikėtis atsigriebti paskutinėse rungtynėse prieš Vašingtono, DC, su vietos "Wizards", kurioje šiuo metu žaidžia iš Marijampolės kilęs puolėjas Darius Songaila.

Prasidėjus rungtynėms, "Žalgirio" krepšininkai jautėsi lyg žaistų namuose – pirmąjį taiklų Pauliaus Jankūno dvitaškį iš varžovų aikštelės kampo palydėjo griausmingi beveik 2 tūkstančių lietuvių plojimai! Ko gero, tokio savo priešininkų palaikymo nesitikėjo "Wizards", kurių puolimas rungtynių pradžioje gerokai šlubavo, tuo tarpu lietuvių komandą į priekį tempė geriausias savo rungtynes tą dieną sužaidęs "Žalgirio" legionierius amerikietis De Juan Collins. Tačiau netrukus pradėjo pildytis D. Songailos pranašystė – prieš šias varžybas paklaustas, kaip būtų įmanoma žalgiriečiams įveikti jo klubą, jis nedvejodamas atrėžė: "Žalgiriui" dabartinio "Wizards" šįvakar įveikti neįmanoma. Galutinis rungtynių rezultatas 115:96 amerikiečių naudai, o gausiai susirinkusiems Lietuvos krepšinio gerbėjams pergalės prieš NBA komandą viltis tenka atidėti geresniems laikams. Po "Žalgirio" ir "Wizards" rungtynių priėmimą "Verizon Center" krepšininkams iš Lietuvos ir keliems šimtams susirinkusių čia lietuvių surengė Lietuvos ambasada. (Dėl vietos stokos straipsnis sutrumpintas. RED.)

Lietuvos skautų keliais

Tęsinys iš 44 nr.

Med. mokslų daktarė Aldona Spudaitė; gydytoja-neuropatologė Julija Spudaitė; Elgė Riautaitė baigė logopedijos mokslus Leningrade, išleido savo darbo srities knygą; Laimutė Žulytė, baigusi lietuvių kalbos ir literatūros mokslus Vilniaus universitete, išvažiavo mokytojauti į aplenkėjusį Vilnijos kraštą.

Skautai iš "Žirgų" skilties – Algimantas Kviklys baigė ŽŪA (Žemės ūkio akademiją), ž.ū. mokslų daktaras. Parašė 200 mokslinių straipsnių. Jo vardas įrašytas Lietuvos enciklopedijoje. Jo brolis Rimantas Kviklys taip pat baigė ŽŪA, yra I-os klasės girininkas, apdovanotas Vytauto D. ordino medaliu, Lietuvos miškininkų sąjungos garbės narys, Kretingos raj. garbės pilietis, Kretingos raj. tarybos narys, išrinktas Lietuvos šviesuoliu. Adomas Riautas baigė aukštąjį mokslą. Skiltininkas Gediminas Akstinas Leningrade baigė Lesgafto KKI (Kūno kultūros institutas), buvo pirmasis sportinio alpinizmo iniciatorius. 1959 metais žuvo Kaukazo kalnuose. Viena iš Tian-Šanio viršūnių (4250 m) pavadinta Gedimino Akstino vardu.

Iš penkiolikos draugovės skautų šiuo metu likę tik devyni. Jau paliko mus – išėjo amžinybėn – Algimants Kviklys, Rimgaudas Morkus, Laima Žulytė, Birutė ir Adomas Riautai. Visi jie, kaip ir likę gyvi, buvo mylintys tėvynę, naudingi Lietuvai žmonės, sąžiningi darbuotojai. Jų visų mamos tremtinės, žvelgdamos iš Aukštybių, gali ramiai ilsėtis amžinybėje ir džiaugtis – jų troškimas išauginti dorus žmones, lietuvius patriotus išsipildė su kaupu.

Skautų tėvai – Morkus Akstinas, Stasys Riautas, skautas, Mečislovas Kviklys, skautas, įrašytas į Lietuvos enciklopediją – visi trys buvo sušaudyti. Kazimieras Gorinas žuvo miško darbuose iš bado, lagery mirė Vladas Morkus, Kazimieras Žulys, Povilas Spudas.

Kaune, A. ir P. Galaunių namuose, yra įsikūrusi Lietuvos skaučių seserijos (LSS) – vyresniųjų sesių draugovė "Aušra". Joje dvi skaučių skiltys: Sofijos Čiurlionienės ir Vladislavos Arminaitės. V. Arminaitės skilčiai vadovauja sesė s. Laimutė Akstinaitė, taip pat ji ir draugovės fotometraštininkė. Vienoje iš draugovės sueigų sesė Laimutė organizavo Gedulo ir vilties dienos minėjimą ir mažą, tremties dienų parodą: nuotraukos, tremtinių moterų darbeliai, padaryti "iš nieko". Tai iš įvairių, netinkamų naudoti medžiagų gabalėliai, iš kurių išardydavo siūlelius, megzdavo, siūdavo, ir dovanodavo švenčių proga. Buvo atnešusi dokumentą, kuriame "trojkos" (trejeto) nutarimu Morkui Akstinui skiriamas nuosprendis – sušaudyti! Likimo ironija – sušaudytas gimimo dienos išvakarėse vasario 4 dieną. Už ką? Tautininkas –- nacionalistinės buržuazinės partijos narys. Šaulys – fašistinės karinės organizacijos narys. Klausėmės sesės Laimutės pasakojimo, ne viena sesė slapčia braukė ašaras.

2006 m. skautų stovykla Vepriuose. Guli – LS Seserijos v. skautininkė Ramutė Sakalauskienė, šalia s. O. Žilinskienė, skautininkė Raselė ir vaikaitis Egidijus

2003 metais rugpjūčio mėnesį Lietuvos skautai gavo kvietimą dalyvauti ISGF (suaugusių skautų) konferencijoje Slovakijoje, Banska-Štiavnica miestelyje. Iš Latvijos, Estijos, Lietuvos po dešimt delegatų. Iš mūsų "Aušros" draugovės vyko trys sesės: Olga-Viktorija Intaitė-Andriuškevičienė, Laimutė Akstinaitė ir Olga Žilinskienė. Į konferenciją atvyko 209 delegatai iš 20 šalių. Apie šią konferenciją rašyta straipsnyje *Lietuvos skautai tarptautiniame ISGF suvažiavime*, 2004.IV.14-21 d.d. Čikagos *Draugo* laikraščio – skautybės kelio skiltyje.

ISGF pirmininkė Roesle Frick, sužinojusi apie Sibire įsteigtą skautišką draugovę, asmeniškai paprašė Laimutę pasisakyti. Vakarinėje konferencijos dalyje kalbėjo pirmininkė, po jos pasisakymo į konferencijos dalyvius kreipėsi Laimutė. Ji papasakojo apie skautavimą Sibire, draugovės įsteigimą. Jos pranešimas palydėtas nuoširdžiais plojimais.

Kitą dieną buvo išleistas konferencijos informacinis lapelis, kur buvo išspausdinta Laimutės kalba. Lapelyje parašyta: "Toks vakaras turėtų visuomet įvykti. Iš praeities ir jos įveikimo galėtume sukurti pamatą ateičiai. Ypač svarbu tai perteikti mūsų šalių jaunimui, nes turi būti žinoma, kad be praeities, nebus ateities". Mūsų sesė Laimutė po šio vakaro tapo labai populiari. Daug kas spaudė jai ranką, linkėjo tvirtybės, laimės, kvietė atvažiuoti į Vengriją, Austriją, Olandiją. Davė adresus.

Ir taip apie Sibire įsteigtą skautų draugovę sužinojo daugelio šalių skautai, kuriems tai buvo pavyzdys, kad skautai turi būti stiprūs dvasia, kad nepalūžtų net sunkiausiame gyvenime. Skautų šūkis "Budėk!"; atsakymas "Vis budžiu!". Tad budėkime visi: ir išeivijoje esantys skautai, ir Lietuvoje. Mūsų vienas, bendras šūkis "Dievui, tėvynei, artimui!". Tokius prisiminimus sukėlė Kauno prezidentūroje vykstanti paroda *Pasaulio skautijai – 100 metų* ir Gedulo ir vilties diena.

LSS Kauno vyresniųjų skaučių draugovės "Aušra" metraštininkė –

s. Olga Lapinskaitė-Žilinskienė

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042
Sekantis siuntimas LAIVU į Vilnių
2007 m. lapkričio 7 ir 21 d.d.
***
Sekantis siuntimas LĖKTUVU į Vilnių
2007 m. lapkričio 7 ir 21 d.d
Visi paketai turi būti į mūsų pagr. raštinę
PRISTATYTI iki NURODYTŲ DATŲ
Tel: (416)233-4601
$3.00* off COUPON for 1 parcel $3.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 Tel.: 416-889-5531
Elektroninis paštas: klfondas@on.aibn.com
Per 45 metus Jūsų sutelktas 4.88 mln. dol. Fondo pagrindinis kapitalas davė 2.97 mln. dol. pelno lietuvybės išlaikymui Kanadoje, humanitarinei pagalbai Lietuvoje bei stipendijoms lietuvių studentams.
Remkime Kanados lietuvių fondą ir prisiminkime jį savo testamentuose!
Raštinės darbo valandos: pirmad. ir trečiad. nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Telefonas atsakomas nuo pirmad. iki penktad. tarp 9 v.r. ir 5 v.v.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

BEST WAY TO TRAVEL Inc.
Royal York Plaza, 1500 Royal York Rd., Toronto, ON M9P 3B6
KELIONIŲ AGENTĖ
ASTRA SKUPAITĖ-TATARSKY
IŠPARDAVIMAI SKRENDANTIEMS Į LIETUVĄ:
$700+ mok.
Atostogos Karibų salose geriausiomis kainomis
Kelionių bilietai, draudimai, nemokamas pristatymas į namus
Tel. (416) 249-7710
Cell (416) 473-9020
Fax: 416 249-7749
El.p.: astra.bestway@on.aibn.com

SKAUTŲ VEIKLA

Skautai "Romuvoje" vasarą ir žiemą
Ntrs. K. Dambaraitės-Janowicz (viršuj) ir R.R. Otto

MINIATIŪROS

Be prieskonių...

Aitrūs pipirai, saldžios braškės... Subalansuota mityba... Neištveriame be prieskonių. Ar būtų įdomus gyvenimas be audrų, vėjų? Monotonija...

Koks gražus gyvenimas...

Apsilankę svečiai myli mano žaislinį meškiuką. Vaikystė jau praėjusi, senatvė dar nelaužo kaulų... Vaikystėje netrūko žaislų... Atsakymas: Koks gražus gyvenimas!

Privatūs būstai

Nenoriu atlapoti Tavo sąžinės vartų... Manau, kad Tu manųjų irgi... Kiekvieno iš mūsų sąžinės tegu gyvena privačiuose būstuose...

Atgalios...

Namelis ant vištos kojos egzistuoja tik pasakose. Kai gyvenimo sumaištyje pasiilgstame dvasinės ramybės, tylos, taip beprotiškai norisi sugrįžti į vaikystę, į taip seniai skaitytą pasaką...

Išbarstyta sėkmė

Išbarsčiau gintarinių karolių vėrinį... Burtais, magija, prietarais netikiu. Nerandu kelių gintarėlių. O gal kaip tik išbarsčiau šios dienos sėkmę?

Iš kolekcijos aruodų...

Sutikau daug gerų žmonių. Netikėti susitikimai visuomet malonūs. Tai viena iš brangiausių kolekcijos vertybių mano gyvenime...

Reda Kiselytė, Rokiškis

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LLB.
PACE LAW FIRM
- asmeninės žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu, išieškojimas
- imigracija į Kanadą
- testamentų sudarymas
- palikimų tvarkymas
- nekilnojamo turto pirkimas/pardavimas
- konsultacijos Lietuvos respublikos teisės klausimais

295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4
Tel. 416 236-3060 Fax 416 236-1809
Tinklalapis: www.pacelawfirm.com El. paštas: lawyers@pacelawfirm.com

JAUNIMO ŽODIS

TORONTO MAIRONIO LIETUVIŲ MOKYKLA

Aš myliu savo senelius.....

Senelis, senelė, močiutė, diedulis, tėtukas, mamutė, motinėlė…Kiek daug vardų, kuriais galime kreiptis į savo brangiausius žmones. Praėjusiais mokslo metais mūsų klasė skaitė Violetos Palčinskaitės išverstą knygą "Šokolado fabrikas". Įdomūs knygos herojai ir mūsų mokinius paskatino kitaip pažvelgti į savo dar gyvus ar jau išėjusius į amžinybę brangius širdžiai žmones. Senelių meilė mažiesiems, išsakoma skaniu tortu ar saldumynais, mėgstamu patiekalu, kartu skaitoma knyga ar bendru žaidimu, išlieka vaikaičių atmintyje kaip neišmatuojamos meilės versmė, šalia kurios lengviau augti jaunai asmenybei, atsispirti gyvenimo negandoms, mokytis gerumo. Moksleiviai nelengvai rinko žodžius, dėjo į sakinius, bandydami išsakyti savo meilę ir dėkingumą jiems. Moksleivių rašinių kalba šiek tiek pataisyta, reiklesnis skaitytojas tikriausiai ras priekaištų stiliui, bet juk jie dar mokosi.... Svarbiausia – juose netrūksta nuoširdumo!

Mokyt. B. Ručinskienė, padėjėjos R.Saplienė, R. Samonytė

***

Mano senelis arba tėvukas iš mamos pusės gyveno Kaune ir bėgo iš Lietuvos į Angliją. Ir ten jis dirbo vienerius metus tam, kad gautų pinigų išplaukti į Kanadą. Bet jo šeima pasiliko Lietuvoje. Ir visi galvojo, kad jis numirė. Trisdešimt metų prabėgo, tėvukas nežinojo, kur jo tėvai. Buvo vienas jo draugas sužinojo, kad tėvuko tėvai buvo jų kaimynai. Taip jie susitiko po trisdešimties metų Lietuvoje.

Lukas Gabrys

Mano mėgstamiausia senelė yra mano močiutė Magdutė. Ji dabar gyvena su mumis. Ji labai gerai kepa. Ji kepa skanumynus, tokius kaip bandeles, duoną ir makaronus. Prieš trejus metus, kai mano močiutė atvažiavo į Kanadą antrą kartą, buvo mano septintas gimtadienis. Ji padarė man tortą. Ji labai gerai piešia. Mano močiutė yra geriausia pasaulyje. Aš ilgėsiuosi jos, kai ji išvažiuos.

Viktoras Maksimavičius

***

Mano senelio vardas yra Algirdas. Jis yra 80 metų, gimęs apie 1925. Man jis labai patinka. Jis visuomet veža į *Woodbine Racetrack*. Jis gimė Lietuvoje. Man labai patinka senelis, nes jis labai mane myli. Jis turėjo brolį, bet jis mirė kare. Gal senelis turėjo ir sesutę, bet aš nežinau.

Laura Valadkaitė

***

Mano senelė yra vardu Julija. Aš ją dar vadindavau močiute. Ji visą laiką prižiūrėjo mane. Mes su ja eidavome į parką, žaisdavome. Mano senelė paguldydavo mane miegoti ir paskaitydavo lietuvišką knygą prieš miegą. Visada padėdavo paruošti man ir visai mūsų šeimai valgį. Ji man nupirkdavo saldainių, žaislų ir mes abu žaisdavom. Gaila, kad ji jau išėjusi amžiams ir ilsisi Anapilyje. Aš labai pasiilgstu savo močiutės.

Rimas Rėkus

***

Mano močiutė daro labai skanius koldūnus ir kugelį. Man labai patinka mano močiutės vardas – Regina. Ji dabar serga. Aš labai liūdnas todėl, kad ji negali daryti skanių koldūnų ir kugelio. Mano močiutė gyvena Prisikėlimo parapijos pastate. Ten galima žaisti bilijardą ir golfą. Kai aš būnu pas savo močiutę valgau daug šokolado ir ledų. Aš nežaidžiu virtualaus golfo, bet renkuosi biliardą. Mano močiutė nemoka šių žaidimų, aš galvoju ją išmokyti.

Aras Puodžiūnas

***

Mano močiutės vardas yra Angelė. Mano močiutė labai mėgsta tvarkyti namus. Angelė gyveno Kaune su mano mama. Dabar mano senelė gyvena su mano šeima, aš ją vadinu močiute. Ji labai myli mane ir aš myliu ją.

Andrius Trussow

***

Mano senelio vardas yra Sigitas. Jis visą laiką juokauja. Kartais mes žaidžiam su kaštonais. Sigitas visada perka man ledų. Sigitas gyvena Lietuvoje. Senelis Sigitas man daro silkės su bulvėmis. Ir man labai skanu. Mano senelis labai juokingas. Už tai aš jį labai myliu.

Viktorija Tatarskytė

***

Mano senelę iš mamos pusės aš vadinu močiute. Ji yra mano mėgstamiausia, nes ji duoda labai daug saldainių, kai aš ateinu, ir ji daugiausia žaidžia su manimi. Ji man labiausiai patinka, nes ji niekados neduoda man daržovių.

Jonas Treigys

***

Mano mamos mamą vadiname Močiute. Ji man visados padeda, kai man reikia pagalbos. Ji yra visada meili ir niekad and manęs nepyksta. Kai mano senelis mirė, mano tėtė pristatė prie mūsų namo kitą kambarį. Močiutė dabar gyvena su mumis. Ji padeda prižiūrėti mano broliuką ir mūsų šuniuką. Ji dažnai man ir mano broliams ir seseriai duoda pinigų, saldainių ar dovanų. Aš ją labai myliu. Aš labai tikiuosi, kad ji su mumis dar ilgai gyvens.

Gytis Pabedinskas

IŠ MOKSLEIVIŲ KŪRYBOS

Apie rudenį ir žemę – rašo Alytaus Putinų vidurinės mokyklos 5 klasės moksleiviai

Ruduo parke

Ruduo – spalvotas metų laikas. Jis žemę nudažo įvairiomis spalvomis. Beržai pasipuošia auksiniais lapais.

Klevai parausta lyg iš gėdos. Nuo vėjo medžiai linguoja. Tada nuo medžių byra lapai, atrodo, lyg skristų drugeliai. Ruduo įdomus ne tik gražiais vaizdais. Šiuo metu pilna uogų, grybų. Paukščiai ruošiasi palikti namus ir skristi į šiltus kraštus. Ruduo – gražiausias metų laikas.

Agnė Viligurskaitė

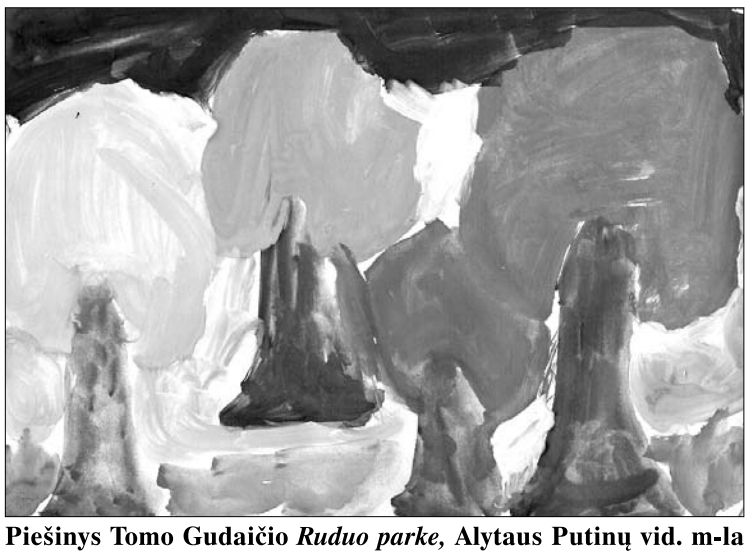

Piešinys Tomo Gudaičio *Ruduo parke,* Alytaus Putinų vid. m-la

Žemė

Žemelė šviesi kaip saulės
spindulėlis,
Ji graži kaip sodo obelėlė,
Žemė apvali kaip kamuolėlis,
Ir amžina kaip lauko
akmenėlis

Danielė

*

Žemė turi būt labai tvarkinga
Žmonės meta popierių
nereikalingą
Ant žemelės mūs gražios.
Netvarka prasideda nuo
šiukšlės tos mažos

Inesa Linaburgytė

A†A

SOFIJAI PACEVIČIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame sūnus VYTĄ ir ANTANĄ su šeima bei visus artimuosius –

Edmundas ir Dawn Pakštai

METINIS KALĖDINIŲ RANKDARBIŲ IR SKANĖSTŲ IŠPARDAVIMAS

LABDARA Lithuanian Nursing Home

vyks lapkričio 18, sekmadienį, nuo 10 v.r. iki 3 v.p.p.

"Labdaros" lietuvių slaugos namuose

Jūsų laukia gintaro, sidabro juvelyrinių dirbinių, paveikslų originalų, mezginių ir daugelio kitokių kalėdinių dovanų išpardavimas.

RENGINIO METU SUTELKTOS LĖŠOS BUS SKIRTOS "LABDAROS" SLAUGOS NAMŲ GYVENTOJAMS RENGIAMŲ PROGRAMŲ ĮVAIRINIMUI.

MALONIAI KVIEČIAME VISUS APSILANKYTI!

Bendruomenės sutelktos lėšos – gyventojų reikmėms

Gera tradicija tapo "Labdaros" lietuvių slaugos namuose rengiamos gyventojų išvykos į įvairiausias vietoves. Štai neseniai slaugos namų gyventojai iškylavo Chudleigh Miltone, Andrew Scenic Acres ūkiuose. Gyventojų veiduose – šypsenos, gera nuotaika, o aplinkui – gėlynai, įvairiausi vaisiai ir gardumynai. Čia jie galėjo pasirinkti gražiausių moliūgų bei kitų rudens gėrybių. Mūsų gyventojams nuobodžiauti netenka. Ir tai ne tik darbuotojų, bet ir Lietuvių bendruomenės nuopelnas. Visos gyventojams rengiamos kelionės yra organizuojamos iš Bendruomenės sutelktų lėšų.

Virginija Ruškienė

Gyventojai išvykos į Chudleigh ūkį metu **Ntr. J. Trojanovskos**

Kapinių lankymo diena

Rudeninė Kapinių lankymo diena š.m. spalio 28 į tradicinį, gausesnį suvažiavimą sutraukė būrius tautiečių iš Toronto, Mississaugos, Hamiltono, Vasagos ir kitų apylinkių. Tą vėsoką dieną Šv. Jono lietuvių kapinės pasipuošė naujais žiedais, sumirgėjo žvakių liepsnelės. Šiaip jau tyloje bei ramybėje paskendusios kapinės susilaukė malonaus ir prasmingo lankytojų triukšmelio. O tų lankytojų plūdo nuo pat ryto iki 3 val. popietinių iškilmingų Mišių, kurias Lietuvos kankinių šventovėje koncelebravo Anapilio, Prisikėlimo ir Hamiltono Aušros Vartų parapijų kunigai, dienai pritaikytą pamokslą pasakant diak. dr. K. Ambrozaičiui, giedant anapiliečių chorui. Buvo pašventinti naujai pastatyti paminklai, vieni už kitus įdomesni, gražesni. Ir jų vis daugėja...

Šio neeilinio sujudimo proga KLKM dr-jos Anapilio parapijos skyrius surengė Montrealio ir Toronto menininkų sudėtinę parodą, kurioje lankytojai domėjosi piešiniais, tapyba, keramika, papuošalais. O išalkusius arba lietuviškų valgių mėgėjus visą dieną maitino Anapilio parapijos moterų būrelio valgykla, kurioje besivaišindami visi galėjo pabendrauti, pasislėpę nuo žvarbaus vėjelio sušilti. Vėlinių belaukiant papuoštos kapinės vis dėlto įspūdingiausiai atrodė temstant – pleveno švieselės, tarsi pabudusių vėlių vardu kalbėjo.

Toji diena, su visu kuo, iškėlė ir vis pasikartojantį klausimą: kiek lankytojų tos lietuviškos, gražios kapinės susilauks po dvidešimt metų?...

Dlv.

SKAITYTOJAI PASISAKO

PAŠTAS

Tėviškės žiburiai labai blogai buvo pristatomi paskutiniu laiku. Rugsėjo mėnesį pradėjome gauti penktadieniais, o kartais pirmadieniais, kol vieną kartą negavome iš viso dvi savaites. Pritrūko kantrybės ir pasinaudojau Jūsų duotu telefono numeriu – skambinti dėl blogo pristatymo. Ir žinote, kad padėjo.

Už poros dienų gavau ne tik esamos savaitės numerį, bet ir tą, kuris nepasirodė praėjusią savaitę. Taip pat sulaukiau skambučio iš Kanados pašto sužinoti daugiau apie pašto pristatymą. "Maloniai" paaiškinau, kaip ypatingai man (pensininkei) svarbu gauti *Tėviškės žiburius* laiku. Atrodo, kad skambutis padėjo.

Lilė Nakrošienė, Torontas

EUROPEAN MONUMENT INC.

▲ Trečios kartos paminklų statytojai.
▲ Specializuojamės europietiškų paminklų stiliuje.
▲ Didelis pasirinkimas vazonų ir žvakidžių.
▲ Padarome įrašus jau pastatytuose paminkluose.
▲ Perkate fabriko kaina.

Skambinti tel.

(905) 339-0409

1-800-539-8224

Adresas: 1144 Speers Rd., Unit 1
Oakville, ON L6L 2X4

WATERSIDE DENTAL

Dr. Gintarė Sungailienė

Implantų įdėjimas, protezavimas, plokštelių pritvirtinimas mažais varžteliais (mini implants)

115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5

www.watersidedental.ca **Tel. 905 271-7171**

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE - 2373 BLOOR ST.W.

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. **(416) 769-0674**

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

LITHUANIAN TRANSLATIONS

VERČIU ĮVAIRIUS DOKUMENTUS

- iš anglų į lietuvių ir iš lietuvių į anglų kalbą
- vertimus tvirtinu savo antspaudu ir parašu

DALIA MILMANTAS - 416.237.0568

Akredituota vertėja prie Imigracijos ir pabėgėlių tarybos (Immigration and Refugee Board)

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

PRIEŠSEZONINIS ORO ŠILDYMO SISTEMŲ

PATIKRINIMAS * IŠVALYMAS * PAKEITIMAS

Skambinti

R. Jareckui

Tel. 416-370-3539 arba 416-825-3328

BPL Import/Export

SIUNTINIAI į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 383-1650

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

"VILNIAUS RŪMAI"

švenčia

25 metų sukaktį

lapkričio 14, trečiadienį,

10 v.r. – Šv. Mišios – mirusiųjų prisiminimas,
Prisikėlimo parapijos šventovėje.

12 v.p.p. – III-čio aukšto menėje šilti pietūs
(gaminami V. Birštono) su vynu.

PROGRAMĄ atliks T.P.K. choras "Daina", vad. muz. L. Turūtaitės.

BILIETAI – $20 asmeniui, gaunami pas **Zuzaną Barančiukienę, 416 766-8603 ir Stasį Kuzmicką, 416 769-1351.**

Lietuvos kariuomenės šventės

MINĖJIMAS

lapkričio 25, sekmadienį, 2.30 v.p.p.
Toronto Lietuvių Namuose (1573 Bloor St.W.)

DALYVAUS ir KALBĖS

karinis ataše plk. ROMUALDAS PETKEVIČIUS

ir pasisakys plk.ltn. ANDRIUS GRACHAUSKAS:

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS

Toronto vyrų choras "Aras", vad. Lilijos. Turūtaitės

VISUOMENĖ KVIEČIAMA DALYVAUTI

Rengia Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopa

Lietuviškų renginių tvarkaraštis

2007 METAI

Lapkričio 10 d.	Stovyklavietės "Kretinga" 50-metis Prisikėlimo parapijoje
Lapkričio 11 d.	"Dainos" choro koncertas Lietuvių Namuose
Lapkričio 17 d.	Rudens šokiai Lietuvių Namuose
Lapkričio 25 d.	Kariuomenės šventės minėjimas LN
Gruodžio 1 d.	"Atžalyno", "Gintaro" ir "Gyvataro" bendras koncertas Lietuvių Namuose
Gruodžio 9 d.	"Volungės" choro kalėdinis koncertas Pris. par.
Gruodžio 9 d.	KLKM draugijos Anapilio parapijos skyriaus šventė Anapilyje
Gruodžio 16 d.	Skautų Kūčios Prisikėlimo parapijoje
Gruodžio 16 d.	Anapilio parapijos Kalėdų eglutė Anapilyje
Gruodžio 31 d.	Naujų metų sutikimas Anapilyje
Gruodžio 31 d.	Naujų metų sutikimas Lietuvių Namuose

2008 METAI

Vasario 9 d.	Valentino dienos šokiai Lietuvių Namuose
Vasario 17 d.	Vasario 16-osios minėjimas Anapilyje
Kovo 2 d.	Skautų Kaziuko mugė Prisikėlimo parapijoje
Kovo 16 d.	Prisikėlimo kredito kooperatyvo metinis susirinkimas Prisikėlimo parapijoje
Kovo 30 d.	*Tėviškės žiburių* popietė Anapilyje
Balandžio 6 d.	"Paramos" kredito kooperatyvo metinis susirinkimas LN
Balandžio 13 d.	Lietuvių Namų metinis susirinkimas
Balandžio 19 d.	Toronto Maironio mokyklos 60-metis Anapilyje
Balandžio 20 d.	"Volungės" choro koncertas Pris. par.
Balandžio 25-26 d.d.	Vartotų daiktų ir drabužių išpardavimas Prisikėlimo parapijoje
Balandžio 27 d.	Ansamblio "Gintaras" metinis koncertas Anapilyje
Gegužės 4 d.	Toronto lietuvių choro "Aras" 30-metis LN
Gegužės 23-25 d.d.	"Carassauga" lietuvių paviljonas Anapilyje
Gegužės 30 d.	Maironio mokyklos mokslo metų užbaigimas Prisikėlimo parapijoje
Birželio 1 d.	Pavasarinė kapinių lankymo diena
Rugsėjo 28 d.	Anapilio parapijos metinė šventė
Spalio 24-25 d.d.	Vartotų daiktų ir drabužių išpardavimas Prisikėlimo parapijoje
Lapkričio 2 d.	Vėlinės – kapinių lankymo diena
Lapkričio 23 d.	Kariuomenės šventės minėjimas LN
Gruodžio 7 d.	"Volungės" choro kalėdinis koncertas Pris. par.

KLB Toronto apylinkės valdyba

Visa išeivijos lietuviška spauda sunkiai verčiasi. Reikia paramos ir "Tėviškės žiburiams". Kas galite, paremkite juos auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu.

SU DAINA GYVENT SMAGIAU!

Š.m. lapkričio 11, sekmadienį, 2.30 v.p.p.

Lietuvių Namų didžiojoje salėje

T.L.P.K. "Dainos" koncertas, vad. muz. Lilijos Turūtaitės.

PROGRAMOJE: **pirmoje dalyje – lietuvių folklorinės ir liaudies dainos; antroje dalyje – lietuvių klasikinės ir populiarios dainos ir šokių grupė.**

DALYVAUJA: **vyrų choras "Aras"; solistas Darius Mašalas; "Atžalyno" šokių grupė "Tarp kitko", vad. I. Urniežiaus, kaimo kapela "Sūduva", vad. V. Balytos.**

PASIVAIŠINSIME KAVUTE SU PYRAGAIS. Bilieto kaina $20 asmeniui.

Visi maloniai kviečiami!

"VILNIAUS RŪMAI" ieško

VALYTOJO(S)

bendroms pastato patalpoms

Dirbti reikia 5 dienas (35 valandas) per savaitę

Pareigos bus aptartos per asmeninį pasikalbėjimą. Pastovus darbas bus pasiūlytas po 3 mėnesių bandomojo laikotarpio. Yra sveikatos ir pensijų draudimai.

Kandidatai turi turėti pastovaus Kanados gyventojo (landed immigrant) statusą ir socialinio draudimo numerį (SIN #)

DARBO PRADŽIA 2007 M. GRUODŽIO 1 D.

Paraiškas raštu adresuokite:

Manager of Vilnius Manor, JONAS SLIVINSKAS
At 1700 Bloor St. W., Toronto M6P 4C3

Tel.: 416-278-6279 arba 416-762-1777

El. paštas: vm1700@rogers.com

AUKOS

A.a. Kosto Valančiaus dešimties metų mirties prisiminimui žmona Birutė Valančienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

Mylimo tėtės a.a. Antano Musteikio prisiminimui Danutė Musteikytė-Rankienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

A.a. Stasio Ginčausko 15 metų mirties prisiminimui žmona Eugenija ir vaikai *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

A.a. Marytės Civiero atminimui K. ir R. Poškai *Tėviškės žiburiams* aukojo $40.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI sveikina

Toronto lietuvių pensininkų namus "Vilnius Manor", švenčiančius savo judrios veiklos 25 metų sukaktį, linkėdami ir toliau gražiai darbuotis lietuviškoje aplinkoje.

Atitaisymas *TŽ* nr. 42 Slaugos namams Vilniaus šaulių kuopa aukojo $100 a.a. S. Petkevičienės atminimui, ne a.a. S. Pacevičienės atminimui, kaip buvo skelbta. Už klaidą atsiprašome.

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* administracija prieškalėdiniu laikotarpiu bus atidaryta nuo lapkričio 18 iki gruodžio 2 d. sekmadieniais, po 9.30 v.r. pamaldų iki maždaug 1 v.p.p. Bus galima sutvarkyti prenumeratas, sumokėti skolas, įteikti kalėdinius sveikinimus, užsakyti *TŽ* kaip dovaną savo bičiuliams.**

Kalėdiniai sveikinimai

Jau planuojamas kalėdinis *TŽ* numeris, kuris išeis gruodžio 11 d. **Visa medžiaga, skirta šiam numeriui, laukiama vėliausiai iki gruodžio 1 d.** Kalėdinius sveikinimus kviečiame siųsti dar prieš šią datą, kad spaustuvė galėtų juos laiku paruošti. Yra dvejopi sveikinimai – bendras ir atskiri, asmeniniai. Į bendrąjį sveikinimą įrašomi visi tie, kurie pareiškia tokį norą ir atsiunčia auką *TŽ*. Asmeniniai bei atskirieji sveikinimai yra rėminiai. Jų kaina pagal užimamą plotą. Jais daugiausia naudojasi parapijos, organizacijos, institucijos ir pavieniai asmenys. Sveikinimas per laikraštį šiuo metu yra geriausias būdas pasiekti savo artimuosius ne tik išeivijoje, bet ir Lietuvoje. Tuo būdu išvengiama atvirukų siuntinėjimo, kuris pareikalauja daug laiko ir išlaidų.

Algis MEDELIS

QUEEN SYRENA TRAVEL
133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2 Tel. 416-531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS

Į LIETUVĄ – visuomet geriausiomis kainomis!

VISUOMET turiu įvairių pramoginių išvykų - apžiūrėti Toronto miestą, Niagarą, Ontario šiaurę, Otavą, Kvebeką ir t.t. - teiraukitės!

VISUOMET ruošiamos maldininkų kelionės - Roma, Liurdas, Fatima

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite **ALGIUI MEDELIUI** asmeniškai.

Tel. Toronte 416 531-4800

Bilietus prašau atsiimti, į tolimesnes vietoves siunčiu X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING #1202-50 Elm Dr.E., Mississauga, ON, L5A 3X2

ALGIS ir STEFA MEDELIAI **Tel. 905-306-9563**

Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. **JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.**

Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

SPAUSTUVĖ PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.

Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

413 ROYAL YORK RD., TORONTO ON
(prie Evans)
Savininkas Jurgis Kuliešius

HOMELIFE

HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES

Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097

Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patyrimas šioje srityje nuo 1987 m.

TORONTO

Anapilio žinios

• Lapkričio 2, penktadienį, palaidota a.a. Marija Civiero (Ažubalytė), 67 m. amžiaus.

• *Žodis tarp mūsų* knygelių lapkričio-gruodžio laida jau gauta ir ją platina A. Augaitienė sekmadieniais parapijos salėje.

• Kanados lietuvių jaunimas (17 m. amžiaus ir vyresnis), kuris ruošiasi dalyvauti 2008 m. Pasaulio jaunimo dienose Australijoje, prašomas rezervuoti tai išvykai ateinančių metų liepos 7-20 dienas. Kanadoje registracija vyks prel. E. Putrimo raštinėje.

• Anapilio knygyne galima įsigyti rugsėjo-spalio *Lithuanian Heritage* žurnalo laidą ir kalėdinių sveikinimo atvirukų.

• Mišios lapkričio 11, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Angelę Lešinskienę (IV metinės) ir Anelę Palčiauskienę (XXXII) metinės); 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje, lapkričio 11, sekmadienį, 2 v.p.p. už Kemėžių šeimos mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje, lapkričio 10, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Ignacą Vilimą.

AUKOS

Kybartų Eucharistinio Išganytojo šventovės atnaujinimo darbams $100 aukojo V.B. Biretos.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $500 – S. Janavičius, J.I. Meiklejohn; $300 – A. Venslovaitienė; $200 – L. Urbonienė, A. Ramanauskienė; $100 – T.D. Chornomaz, N. Vytaitė, A. Vaišnoras, I. Pūkienė, V. Poškaitis, M.A. Bušinskai, A. Jegėlienė, V. Augėnienė, A.R. Jasinevičiai, A. Sekonis, V.V. Paškai, J.M. Zubrickai, E. Žulienė, L. Morkūnienė, A. Puterienė, I. Girnienė, K.A. Ratavičiai, B. Kasperavičienė, P. Lapienis, S. Valickis, G. Jocius, V. G. Drešeriai; $60 – A. O'Donohue; $50 – R.J. Dūdos, C. Pakštienė, L. Abromonis, S.E. Kuzmickai, A.I. Zalagėnai, A. Keršis, D. Barkauskienė, J. Macijauskienė, V. Jasinevičienė, V. Ručienė, B.G. Čižikai, Z. Vaičeliūnienė, A. Dobienė, L. Einikienė, I. Paškauskienė, E.M. Kazakevičiai, S. Styrienė, Z. Augaitienė, V.M. Kazlauskai, V.K. Gapučiai, A. Gaidelienė, V.G. Butkiai, H. Vaičeliūnaitė, T. Liorencienė, B. Petrušaitienė, Č. Javas, B. Abromaitienė, B. Žiobienė; $40 – R. Šakalinis, B.A. Samsonai, P.T. Pargauskai; $30 – J.E. Šimkai, A. Petkevičienė, I. Kymantienė; $25 – R. Milerytė, M. Žemeckienė; $20 – M. Ranosz, F. Mockus, B.P. Sapliai, E. Juodvalkienė, S. Remesat, L. Stosiūnas, Z. Kvedaras; $5 – J.J. Viečerinskai, M. Povilaitienė.

IŠNUOMOJAMAS kambarys su bendra virtuve vienai moteriai Toronte. Tel. 416 767-6810.

JOTVA CONSTRUCTION. Atlieka staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, "plumbing" darbus. Skambinti Algiui tel. 905 824-9821 arba 416 882-8531.

Prisikėlimo parapijos žinios

• Lapkričio 2 d. per Vėlinių Mišias giedojo "Volungės" moterų grupė. Šį sekmadienį per 10.45 v.r. Mišias giedos moterų grupė su kanklių palyda, lapkričio 18 d. giedos "Retkartinis" parapijos choras, o lapkričio 25 d. giedos "Volungės" choras.

• Kun. Arūnas Brazauskas, OFM, yra iškeliamas į Kretingos parapiją darbuotis klebono padėjėju. Kun. Arūnas iš Toronto išvyks lapkričio 18 d. Tą dieną bus proga su juo atsisveikinti parapijos salėj po kiekvienų Mišių.

• *Žodis tarp mūsų* lapkričio ir gruodžio mėnesių knygutės yra padėtos šventovės prieangyje. Kaina $5.

• "Volungės" choras su kitais choristais atliks jau 22-rą kalėdinės muzikos koncertą parapijos šventovėj š.m. gruodžio 9 d., 4 v.p.p.

• Sriubos vakaronė su menine programa ir kun. Antano Saulaičio, SJ, kalba, įvyks parapijos salėj lapkričio 25 d., 4 v. p.p. Jau keturiolika metų, kai parapija remia Kauno "Caritas" ir Vilniaus "Betanijos" valgyklas. Kiekvienoje valgykloje kasdien pamaitinama po šimtą žmonių. Parapijiečiai ir kiti valgyklų rėmėjai per tą laiką pasiuntė tom dviem valgyklom per 400,000 dolerių.

• Lapkričio 3 d. palaidotas a.a. Juozas Beržinskas, 94 m. Paliko sūnų Leonardą Bradshaw, dukras Gražiną Williams ir Virginiją Žaliauskienę su šeimomis. Lietuvoje mirė a.a. Vladas Bartasevičius, B. Končienės, R. Stabačinskienės ir G. Budreckienės pusbrolis.

• KLK Moterų dr-jos parapijos skyrius, vadovaujamas A. Ratavičienės, rengia vienos dienos susikaupimą gruodžio 1 d. nuo 9 v.r. iki 5 v.p.p. parapijos patalpose. Susikaupimą ves kun. Julius Sasnauskas, OFM. Gruodžio 2 d. parapijos salėj vyks skyriaus metinė šventė su agape ir menine programa po 12.15 v.d. Mišių parapijos salėj.

• Mišios sekmadienį, lapkričio 11: 8 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 9 v.r. už a.a. Mariją ir Michael Woytovich; 10.45 v.r. už Vėlinių Mišioms pavestas sielas, už a.a. Mariją ir Antaną Štuikius, už Moniką Bumbulienę (13 met.) ir Aldoną Jonkuvienę; 12.15 v.d. už a.a. Vytautą Dargį ir Mamertą Duliūną.

• Montrealio lietuvių Šv. Kazimiero parapijos metraštį su DVD galima įsigyti pas Juliją Adamonytę-Danaitienę, 416 232-9772.

Išganytojo parapijos žinios

• Šį sekmadienį pamaldos įprastu laiku 11.15 v.r., po kurių įvyks konfirmantų pamoka.

• Moterų draugijos susirinkimas įvyks sekmadienį, lapkričio 18, po pamaldų šventovės patalpose.

Lietuvių Namų žinios

• Lapkričio 4 d. LN svetainėje pietavo 198 svečiai.

• Drauge palydėkime senuosius ir sutikime Naujuosius "Karnavalinėje naktyje" gruodžio 31 d., 7 v.v. LN didžiojoje salėje.

• LN Kultūros komisijos rengta Jūratės Landsbergytės paskaita "Užsienio lietuviai ir Lietuvos atgimimas" sulaukė gausių lankytojų. Viešnia pasidalino Atgimimo laikotarpio įspūdžiais įvertindama reikšmingą užsienio lietuvių indėlį į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą.

• Lapkričio 21, trečiadienį, 7 v.v. bus rodomas režisieriaus Vytauto V. Landsbergio dokumentinis filmas apie prof. Vytautą Landsbergį – *Visa teisybė apie mano tėvą.* Asmeniškus komentarus pateiks Jūratė Landsbergytė. **VK**

Jūratė Landsbergytė kalba Toronto Lietuvių Namuose tema *Užsienio lietuviai ir Lietuvos atgimimas* š.m. lapkričio 4 d.
Ntr. K. Poškaus

Maironio mokyklos žinios

• R.D. Puteriai lapkričio 10 d. fotografuos mokinius nuo jaunųjų darželio iki 4 sk.

• Dėmesio! Skelbiame Maironio mokyklos metraščio viršelio konkursą. Kadangi šie metai mums yra jubiliejiniai, tai norėtume paruošti naują metraščio viršelį. Konkurse gali dalyvauti visi mokiniai. Projektus paruošti juodu rašalu ant balto lapo. Viršelyje būtinai turi būti užrašas: TORONTO MAIRONIO MOKYKLA. Piešinyje reikėtų naudoti lietuvišką tematiką; taip pat galima tai surišti su Torontu ar Kanada. Galite semtis idėjų iš tautosakos, Maironio kūrybos ir pan. Įteikti projektus iki š.m. gruodžio 15 d. savo klasės mokytojams. **Živilė**

Lietuvos televizijos (LTV) ir Lietuvos televizijos antrojo kanalo (LTV2) programas nuo šiol galima tiesiogiai stebėti interneto portale lrt.lt. Atskiras srautas (Lietuvos vartotojai jo nemato) siūlomas žiūrovams, gyvenantiems užsienyje. LRT laidas galima stebėti ir portalo lrt.lt archyve, taip pat nemokamai jas prenumeruoti ir klausytis nešiojamuoju grotuvu (ausinuku), kaupti savo kompiuteryje ir t. t. Portale lrt.lt taip pat galima tiesiogiai klausytis Lietuvos radijo, "Klasikos" programos, radijo stoties "Opus 3" ir "@ radijo". **Inf.**

DĖL PERSIKĖLIMO parduodami labai pigiai, geros kokybės viso namo baldai: valgomasis pailginamas stalas, 8 kėdės, 9 gab., miegamasis 2 lovų – 9 gabalai; salionas "mahagony" – kėdės, nauji užvalkalai – 7 gab., virtuvės medinis apvalus stalas, prailginamas, 4 kėdės, vilnoniai kilimai 12x9, 9x6; rašomas stalas, specialios lentynos su stalčiais. Žema kaina, pagal susitarimą. Tel. 416 769-1068.

MONTREAL

Muz. Aleksandras Stankevičius diriguoja chorams Šv. Kazimiero parapijos šimtmečio minėjimo koncerte spalio 7 d. ir kviečia klausytojus įsijungti į dainavimą Ntr. D.R. Puterių

Aušros Vartų parapija

KLB Montrealio apylinkės pirmininkas Arūnas Staškevičius paskirtas Lietuvos respublikos garbės konsulu Montrealyje.

KL Bendruomenės solidarumo įnašas ($10) bus nurašomas iš LITO sąskaitų tų narių, kurie tam reikalui yra davę sutikimą. Įnašas bus nurašomas lapkričio mėnesį.

Aušros Vartų parapijoje šiemet Pirmajai Komunijai ruošiasi 12 vaikų: 8 berniukai ir 4 mergaitės. Vaikus moko Daiva Jaugelytė-Zatkovic.

Aušros Vartų parapijos moterys maloniai prašomos iškepti pyragų parapijos metiniams pietums lapkričio 18 d.

Atitaisymas. Sofijos Gečaitės-Mockienės dukters vardas yra Junė, ne Janė kaip buvo klaidingai išspausdinta *TŽ* 43 nr. Atsiprašome. **DS**

Šv. Kazimiero parapija

Šv. Kazimiero parapijos metraštį su DVD galima įsigyti pas Joaną Adamonytę, tel. 514 253-8138.

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

ADAMONIS CASTELLI INSURANCES
LABRECQUE, BROUILLETTE, CASTELLI INC.
1001 SHERBROOKE ST.E., SUITE 555, MONTREAL. QUE. H2L 1L3
TEL: 514-286-1985 FAX: 514-286-1981
Joana Adamonis A.I.B. Petras Adamonis C.I.B.

AUKOJO KLF

Kanados lietuvių fondas per šių metų trečiąjį ketvirtį, t.y. nuo liepos 1 dienos iki rugsėjo 30 dienos, testamentiniais palikimais gavo $8,000 aukų, $2,100 paprastų aukų ir $445 mirusiųjų prisiminimui. Iš viso $10,545. Liepos mėnesį aukojo D. M. Jonikas $25; P. Armonas, P. Breichmanas, Z. Čečkauskas ir J. Krištolaitis po $20 a.a. P. Kanopos prisiminimui.

Rugpjūčio mėnesį "Paramos" kredito kooperatyvas Fondui skyrė savo metinę $2,000 auką, o J. Krištolaitis $40 ir E. Bajoraitis, P. Styra, V. Svilas, A. Didžbalis bei A. K. Žilvytis po $20 skyrė a.a. A. Petkevičiaus bei a.a. P. Krivinskienės atminimui.

Rugsėjo mėnesį Fondas gavo 2 testamentinius palikimus – tai $5,000 a.a. P. Basevičiaus ir $3,000 a.a. M. Gaputytės; V.V. Radžiai $100, J.E. Valiuliai $20 aukojo a.a. M. Ramūnienės atminimui; po $20 aukojo D.M. Jonikas, H. Kairys, J. Krištolaitis, A.K. Žilvytis a.a. A. Matulicz atminimui; F. Mockus padidino savo įnašą į Kanados lietuvių fondą paaukodamas $100.

Fondas visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja už jų aukas ir tikisi, kad ateityje ir kiti geros valios tautiečiai skirs aukas prisimindami savo artimuosius ar pažįstamus, tuo įamžindami jų vardus bei įgalindami Fondą remti lietuvišką veiklą Kanadoje.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu - sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 val. Labai gera kokybė. 416 503-1687.

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808 (ext. 26) šiokiadieniais, darbo valandomis.